

DRAUGAS

PERIODICALS
August 29, 2002
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪČIO — AUGUST 29, 2002

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-28-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 167
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Lietuvių telkiniuose: tradicinė susiartinimo šventė Putname; Seattle lietuvių žinios. 2 psl.

Danutė Bindokienė: „Williams International“ – kaip prinokęs obuolys nukrito į Rusijos sterblę. 3 psl.

Nepamirštamasis Mykolas Morkūnas; Vilniaus autokine debiutuoja naujausias Hollywood filmas „Blogo kompanija“. 4 psl.

Už Čikagos lietuviškojo pasaulio sienų taip pat verda gyvenimas. 5 psl.

Edvardas Šulaitis apie pasaulio krepšinio čempionatą Indianoje; chiropraktikos klinika Lockport, IL, kurioje dirba lietuvi gydytoja. 6 psl.

Sportas

* Prancūzijoje vykstančiame 15-ajame pasaulio karšto oro balionų čempionate, kuris vyks iki rugsėjo 1 dienos, dalyvauja trys Lietuvos sportininkai. Stambiausiose šių metų pasaulio oro balionų varžybose dalyvauja 99 skraidunai iš viso pasaulio, o Lietuvai atstovauja Valerijus Machnorylovas, Rimas Kostiuškevičius ir Romanas Mikelevičius. Čempionate dalyvauja ir keturi oficialūs varžybų stebėtojai iš Lietuvos.

* Treniruočių stovyklą Klaipėdoje surengęs Lietuvos krepšinio lygos (LKL) vicečempionas Kauno „Žalgiris“ peržiūrai pakvietė 30 metų 206 cm krašto puolėją vengrą Kornel David. Prieš 5 metus Vengrijos krepšininką NBA naujokų biržoje pakvietė Chicago „Bulls“ klubas, tačiau sutartį su komanda jis pasirašė tik 1999 m. Vėliau K. David trumpai žaidė Clevelando „Cavaliers“, Toronto „Raptors“ ir Detroito „Pistons“.

* JAV Olimpinių komitetas atšaukė Vašingtono ir Huston miestų paraiškas rengti 2012 metų vasaros olimpinės žaidynės. Po šio pareiškimo dėl teisės rengti 2012 metų olimpinės žaidynės Amerikoje kandidatuoja New York ir San Francisco. Miestą, kuris priims 2012 metų vasaros olimpinės žaidynės, tarptautinis olimpinis komitetas paskelbs 2005 metais.

Naujausios žinios

* Seimas prašomas pratesti Lietuvos karių dalyvavimą taikos operacijoje Balkanuose.

* Rūkalų gamintojų lėšomis bus nuplauta pusė Vilniaus gatvių.

„Jukos“ atstovas ragina Lietuvą keisti požiūrį į Rusiją

Vilnius, rugpjūčio 28 d. (BNS) — Rusijos naftos bendrovės „Jukos“ antrinės bendrovės „Yukos International“ valdybos pirmininkas, buvęs Didžiosios Britanijos vyriausybės bei parlamento narys, lordas David Owen paragino Lietuvą keisti požiūrį į Rusiją. Buvęs taikos Balkanuose derybininkas, save vadinantis nuosekliu ir tvirtu Lietuvos ir Baltijos valstybių gynėju, lordas Owen pareiškė atvykęs į Lietuvą, kad paaiškintų „kai kuriuos dalykus“ jos vadovams. „Aš gerai suprantu ir žinau Lietuvos praeitį. Bet pasaulis pasikeitė, ir mes būtume kvailiai, jei laikytumėmės senų pozicijų. Kai griuvo Berlyno siena, mūsų požiūris į Rusiją pasikeitė. Aš sąžiningai nutariau užsiimti verslu Rusijoje, nes tikiu šios valstybės ir Europos santykių ateitimi“, sakė lordas Owen. Jis teigė, kad „Jukos“ neišstūmė JAV bendrovės „Williams“ kapitalo iš Lietuvos. Tai, pasak jo, įvyko dėl natūralių priežasčių, „Williams“ sprendžiant rimtas finansines problemas.

„Jukos“ nuo šių metų kovo atstovaujantis britas sakė esąs išsitikinęs, kad Rusijos naftos ir gamtinių dujų verslas bus plečiamas visoje

Lietuvos premjeras Algirdas Brazauskas (kairėje) ir lordas David Owen. Kęstutis Vanaiga (Elta) nuotr.

Europoje. Tikiu, kad „Jukos“ jaus greitai žiūrėsime kaip į „Statoil“, „Shell“, „Texaco“ ar kitą tarptautinę bendrovę, nes

pagal savo akcininkų struktūrą ji tokia ir yra“, kalbėjo „Jukos“ atstovas lordas D. Owen.

Švarėjant upėms, skaidrėja jūros vanduo

Šią vasarą uostamiesčio applūdimuose stebimas kiek neįprastas reiškinys, mat beveik viso sezono metu Baltijos jūros vanduo buvo kaip niekad anksčiau skaidrus, o jo tarša

neviršijo leistinų normų.

Kaip sakė Klaipėdos miesto savivaldybės Gamtos saugos skyriaus vedėja Dalia Žukienė, tokio skaidraus jūros vandens, Nukelta į 5 psl.

Danės upė vis dar užteršta.

Romando Žiubrio (Elta) nuotr.

Pernai mokyklos nelankė daugiau kaip 5,000 vaikų

Pernai atlikto Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, 2001 m. balandį Lietuvoje gyveno 480,865 vaikai nuo 7 iki 16 metų, iš jų mokyklos nelankė 5,256 berniukai ir mergaitės arba 1.1 proc. visų 7-16 metų amžiaus vaikų.

61 proc. nesimokančių gyveno mieste, 39 proc. — kaime.

Daugiau nei pusė — 60 proc. — nesimokančių vaikų sudarė berniukai, ketvirtadalis visų Nukelta į 5 psl.

Vyriausybė raginama išslaptinti „Mažeikių naftos“ sutartis

Vilnius, rugpjūčio 28 d. (BNS) — Opozicinės Tėvynės sąjungos-konservatorių frakcija paragino dėl „augančių spekuliacijų“ vyriausybę išslaptinti sutartis, susijusias su JAV bendrovių „Williams“ ir „Jukos“ investicijomis į „Mažeikių naftą“ (MN).

Jeigu neįmanoma išslaptinti visų sutarčių, konservatoriai siūlo išslaptinti bent tas 1999-2002 m. sutarčių dalis, kurios yra susijusios su akcijų pardavimo ir valdymo teisių perdavimo reglamentavimu.

„Williams“ prieš savaitę pranešė už 85 mln. JAV dol. parduodanti 26,85 proc. MN akcijų ir įmonės valdymo teisę „Jukos“.

Kai kurių politikų šis sandoris buvo įvertintas kaip keliantis pavojų valstybiniam saugumui, nes amerikiečių atėjimas buvo siejamas su energetinės nepriklausomybės nuo Rusijos užtikrinimu.

Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) paragino vyriausybę išpirkti MN akcijas, susigrąžinti įmonės valdymo

teises bei bandyti rasti kitą Vakarų bendrininką.

Tuo tarpu vyriausybė teigia, jog jos veiksmus riboja 1999 m. tuometinės konservatorių vyriausybės pasirašytos sutartys su „Williams“ dėl MN akcijų perdavimo ir valdymo teisių perdavimo.

Konservatoriai teigia, jog vyriausybė šių metų birželį, pasirašydama sutartį dėl ketvirtadalio MN akcijų pardavimo bendrovei „Jukos“ galėjo nustatyti papildomus saugiklius valdymui perimti. Opozicijos atstovai įtaria, jog tai buvo padaryta sąžiningai, iš anksto žinant apie „Williams“ pasitraukimą.

JAV bendrovės „Williams“ investicijas į naftos ūkį ilgą laiką rėmė konservatorių atstovai, jaučiasi „išduoti“ amerikiečių. LK pirmojo pirmininko pavaduotojo parlamentaro Andriaus Kubiliaus teigimu, „Williams“ pasitraukimas iš Lietuvos gali suduoti dar vieną smūgį konservatorių artėjantiuose prezidento ir savi-valdybių tarybų rinkimuose.

Prancūzijos teisėjai lietuvių dviratininko žmoną paliko kalėjime

Prancūzijos Samberi miesto apeliacinis teismas trečiadienį atmetė Lietuvos dviratininko Raimondo Rumšo žmonos Editos advokatų prašymą išleisti ją į laisvę.

Reaguodami į tokį teismo sprendimą, Lietuvos diplomatai pareiškė toliau atkakliai sieksią E. Rumšienės išlaisvinimo. „Mes Editos išlaisvinimo iš kalėjimo sieksime taip pat užsispyrusiai, kaip tos šalies teisėjai atmetinė apeliacijas“, sakė URM Informacijos ir kultūros departamento vadovas Petras Zapolskas.

Prancūzijos teisėjai savo sprendimą aiškino tuo, kad ne visi byloje dalyvaujantys asmenys yra apklausti, tai yra neapklaustas R. Rumšas, be to, nėra garantijų, kad E. Rumšienė neišvyks iš Prancūzijos. Naują apeliaciją E.

Rumšienės advokatai ketina pateikti penktadienį, kai vyks jos apklausa teisme.

E. Rumšienė buvo sulaikyta liepos 28 d. Šamoni mieste lyje Prancūzijos Alpe, kai munitinės pareigūnai jos automobilyje Nukelta į 5 psl.

Edita Rumšienė išvedama iš Bonneville kalėjimo.

Vilnius kalba apie galimą JAV prezidento vizitą

Lietuvoje „puse lūpų“ pradėta kalbėti apie galimą JAV prezidento George W. Bush vizitą į Vilnių po NATO viršūnių susitikimo Prahoje lapkritį.

Anot Lietuvos prezidento patarėjo valstybinio saugumo ir užsienio politikos klausimais Albino Januškos, Prezidentūrai yra žinomi JAV administracijos svarstymai apie tokio vizito galimybę. „Po Prahos, kaip mums žinoma, prezidentas G. W. Bush planuoja keletą vizitų į šalis kandidates, tarp jų, mūsų žinios, yra svarstoma ir Lietuva“, sakė A. Januška.

Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas patvirtino žiną, kad „tokie svarstymai Vašingtone vyksta“.

JAV ambasada Vilniuje tokią informaciją žinių agentūrai BNS nekommentavo.

G. W. Bush atvykti į Vilnių pastarąjį kartą kvietė sausio viduryje JAV viešėjęs prezidentas Valdas Adamkus. (BNS)

Europos bankas ketina investuoti į Kauno elektrinę

Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) atstovas Lietuvoje patvirtino, kad bankas svarsto galimybę įsigyti Kauno elektrinę valdyšiančios bendrovės akcijų arba finansuoti investicijas į jėgainę.

ERPB yra pasiruošęs atitinkamoms deryboms su būsimuoju Kauno elektrinės pirkėju, kuriuo, kaip tikimasi, turėtų tapti Rusijos dujų bendrovės „Gazprom“, Lietuvos įmonės „Dujotekana“ ir JAV bendrovės „Clement Power Venture“ susivienijimas.

Ši ketvirtadienį Kauno miesto taryba turėtų patvirtinti Kauno elektrinės privatizavimo konkurso rezultatus. „Gazprom“ vadovaujamas susivienijimas už elektrinę pasiūlė 116,5 mln. litų bei 700 mln. litų investicijas. (BNS)

PAKISTANAS

Karachi. Pakistanas ruošiasi galimai teroristų išpuoliui, kuris gali būti surengtas rugsėjo 11-osios įvykių JAV metinių proga. „Mes gavome patikimos informacijos apie galimą teroristų išpuolį rugsėjo 11 dieną“, sakė Pakistano saugumo pajėgų vadovas generolas majoras Salahuddin.

IRANAS

Teheranas. Irano prezidentas Mohammad Khatami trečiadienį griežtai išspėjo JAV atsisakyti ketinimų surengti karinę kampaniją Irake, teigdamas, jog tai pakenktų ne tik JAV, bet ir viso regiono bei pasaulio interesams. „Aš tikiuosi, jog jie nepadarys tokio blogo dalyko (kaip ataka prieš Iraką), nes tai pakenktų ne tik Amerikos interesams, bet ir regionui bei visam pasauliui. Aš išspėjau juos nesiimti žalingų veiksmų, nes karinė intervencija į Iraką ne tik pakenktų Iranui, bet ir susilpnintų saugumą regione bei visur kitur“, sakė jis.

lapkritį Ham-burge, kur gyvena tie kurie rugsėjo 11-osios atakoms pa-naudotų lėktuvų pagrobėjai.

Oslas. Norvegų firma, kuriai priklauso, kaip įtariama, kiek anksčiau šią savaitę su prancūzų kroviniu laivu „Le Cistude“ susidūrė cheminės medžiagos gabėnės tanklaivis, trečiadienį pripažino, jog jos laivas iš tiesų pateko į avariją. Per laivų susidūrimą, įvykusį už 120 km nuo Prancūzijos pakrantės, nuskendo prancūzų traleris, 3 jo kigulos narius pavyko išgelbėti. Kiti keturi dingusiais laikomi jūrininkai greičiausiai žuvo.

JAV

New York. JAV kariuomenės vadai priėjo prie išvados, jog Osama bin Laden slepiasi kalnų slėptuvėse, esančiose 402 km ilgio pasienio tarp Afganistano ir Pakistano ruožo, trečiadienį pranešė laikraštis „The New York Times“. Jame teigiama, jog pagrindinė O. bin Laden medžioklės prielaida yra ta, jog „al Qaeda“ vadas ir aukštas teroristų tinklo leitenantas Ayman al-Zawahiri tebėra gyvi. Neįvardyti

šaltiniai rėmėsi Afganistano ir Pakistano žvalgybos pranešimais, jog O. bin Laden ir kelios dešimtys jį lydinčių „al Qaeda“ narių po praėjusių metų pabaigos surengto Tora Bora bombardavimo mažiausiai vieną kartą persikėlė į kitą kalnų slėptuvę.

Crawford, Texas. JAV prezidentas George W. Bush antradienį mėgino sušvelninti Saudi Arabia priešinėmis JAV karo veiksmams Irake, kurių norima imtis, ir pažadėjo iš pradžių pasitarti su sąjungininkėmis, o tik po to nuspręsti dėl karinio smūgio. Tarptautinei bendrijai ieškant požiūrių, kurie leistų spręsti apie JAV ketinimus dėl Irako prezidento Saddam Hussein nušalinimo, G. W. Bush savo ūkyje Texas valstijoje priėmė Saudi Arabia ambasadorių princą Bandar bin Sultan. Saudi Arabia neslepia nepritarianti karinei kampanijai Irake ir sako neleidžianti JAV pajėgoms tokios operacijos atveju naudotis savo bazėmis.

Camp Pendlton, CA. JAV valstybės sekretorius Donald Rumsfeld antradienį pareiškė, kad JAV sulauktų tarptauti-

LIETUVIŲ TELKINIAI

LIETUVIŲ SUSIARTINIMO
ŠVENTĖ PUTNAME

Kaip neruošti Susiartinimo šventių Vargdienių seserų sodyboje Putname, kai, 40, 60, 100 ir net 170 mylių nuotolio nepaisydami, suvažiuoja tarp 1,500-2,000 įvairių „bangų“ ir kartų lietuviai senas draugystės atnaujinti, naujas užmegzti, kaip anais gerais laikais, kai tokia proga susirinkdavo. Nei tada, nei dabar jų neišgąsdina oro pranešimai apie karštį ar galimą audrą. Pušų, ąžuolų šakos, didelė palapinė, Raudondvaris, garažai, centrinio pastato salės, reikalui esant, apsaugo visus.

Pagal seną tradiciją, Naujosios Anglijos lietuviai, renka si į Putnamą paskutinį liepos sekmadienį. Linkėtina, kad ir toliau taip būtų, kad ta saujelė seserų su daugybe ištikimų talkininkų bei talkininkų, be kurių jos nepajęgtų tokio masto renginio suorganizuoti, nepavargtų ir dar ilgai tęstų.

Sielai ir kūnui

Šventės eiga nusistovėjusi, visuomet prasideda iškilmingom šv. Mišiom, kurių laukia šimtai žmonių po medžiais ir palapinėje. Šiais metais šv. Mišias koncelebravo 4 kunigai: prel. A. Bertašius, kun. R. Krassauskas, kun. Emilis Jodkus ir kun. Virginijus Grigutis. Paskutiniai du iš Lietuvos. Kun. Virginijus studijuja Šv. Rašto teologiją Romoje ir rugsėjo gale grįžta baigti studijas, gauti licenciją. Kun. Emilis jau antri metai kapelionauja „Neringos“ jaunimo stovykloje. Kokia laimė, kad Lietuvos jaunieji kunigai atvyksta mums padėti. Solo giedoto ir giedojimui vadovavo sol. Marytė Bizinkauskaitė, vargonais grojo Aldona Prapuolenytė. Nedidelis, bet balsingas choralis — seselės Paulė, Margarita, Danutė Šakalienė, Aurelijus Prapuolenis kartu su visais Mišių dalyviais, skambiai giedoja.

Tačiau ne tik sielai, bet ir kūnui reikia maisto. Koks būtų piknikas be dešrų, dešrelių, rūgščių kopūstų, salotų ir agurkų, rūgusio pieno, kumpio, „falšyvo zulkio“ ir svarbiausia — kugelio, kurį pradeda kepti trečią rytą ir vis tiek niekad neužtenka. Tuo pasirūpino, visą savaitę virtuvėje dirbusios, nuolatinės šeimininkės Matilda Kurapkienė, Marilyn Clark, iš Lietuvos, Marytė Šiurkutė ir Birutė Bernotienė (iš Hartfordo). Prie rėmėjų Waterburio, Worcesterio, Providence stalų, kurie atvežė savo skanėstus, darba-

vosi pasišventusios moterys, o joms „dirigavo“ seselės Paulės brolis vusterietis Savickas, sufleravo sesuo Oliveta.

Keletą dienų prieš šventę suvažiuojo ses. Eugenijos talka, ne tik iš Putnamo, bet ir Hartfordo, Bostono, Vašingtono. Medžių paunksmėse išdėliojo stalus, kėdes, suolus, sužymėjo automobiliams stovymo aikštes ir pievas, o, šventei pasibaigus, viską suvežė atgal į klona.

Susiartinimo šventė, kaip didelis spektaklis, kuriam seserys ruošiasi savaitėmis, kad, vaidinimo valandai išmušus, viskas ir visi aktoriai (mažiausia 50) būtų savo vietose, žinotų savo roles ir gerai suvaidintų, svečius pavaišintų.

Išgyvename pereinamąjį laikotarpį

Besivaišinant, arba vaikštant tarp svečių, ieškant pažįtamų veidų, dažnai girdėjosi pokalbiai anglų kalba. Liepos 16 d. „Tėviškės žiburių“ redaktorius Č. Senkevičius vedamajame rašo:

„Išgyvename pereinamąjį laikotarpį, kai ryškėja naujos angliška kalbančių lietuvių kartos. Ta slinktis vyksta laipsniškai ir natūraliai, ir būtų beprasmiška visa tai pavadinti nesėkme ar net tragedija. Kiekvienas ilgesnis atsiskyrimas nuo tautos kamienų išsišakoja nebe vienavaizdinėmis formomis. Šito nematyti būtų didelis nesusipratimas, vedantis į nieką. Užtat, parafrazuojau, tegyvuoją jaunimą, senieji ir vyresnieji, ir tai tokie, kokie jie dabar yra, tegu stovyklauja, piknikauja, draugauja su visomis 'bangomis' ir kuo nors kitu kompensuoja už prarastą ar net neišgytą išorinę lietuviškumą žymes. O dar daug ką galima padaryti lietuvių ir Lietuvos naudai besikeičiant papročiams, tradicijoms, bet jaučiant gyslose tekant lietuvišką kraują“.

Taip ir norisi šaukti: remkime Neringos, Dainavos, Rakko jaunimo stovyklavietes, kvieskime vieni kitus ir burkimės piknikuose, koncertuose, suvažiuavimuose. Draugaukime vieni su kitais. Lankykimės parapijų bažnyčiose ar misijose, kur renka si ir praščiau lietuviškai kalbančios šeimos su savo jaunimu. Sudarykime progas visų kartų lietuviams bendrauti ir jausti, kad mūsų šaknys — Lietuva.

Jis tęsia savo tėvų tradicijas

Svečiai Lietuvių susiartinimo šventėje Putname.

Akį patraukė prie „ledų“ stoviniuojantis vaikų ir vyresniųjų būrelis. Tai Charles Shimkus su savo gentimi. Jis tęsia savo tėvų tradiciją, kurie ilgus metus buvo dosnūs seselių rėmėjai. Ačiū jam, kad jau kelinti metai didžiai loterijai padovanoja kelionę į Lietuvą, kad yra „Neringos“ direktorių tarybos narys, bet, gal svarbiau tai, kad jo vaikai talkininkauja ir remia seselles, beveik visi „in corpore“ važiuoja į šeimų stovyklą „Neringoje“, kur Ch. Shimkus, Sr. šoka ir dainuoja savo vaikų tarpe. Sutikau ir vieną lietuvių močiutę, besivaišinančią prie stalo ir besikalbančią angliška su dukrom ir anūkėmis. „Oh, yes! We always come to the picnic. I am Lithuanian! We enjoy beautiful Mass, beautiful program!“

Pikniko metu ALKO's muziejus sulaukė daug jaunesnės kartos lankytojų, seselių krautuvelė knygų ir kitų prekių pirkėjų, o iš Bostono ir kitur atvykę šio laiko „karabelninkai“ patenkino visų kartų lietuvių. Jie pirkė knygas, gintarus, medžio dirbinius ir kitas liaudies stiliaus grožybes. Šios prekės turėjo didelę paklausą, taip kaip ir mažoji loterija nestigo laimės ieškotojų. Ją ruošdavo sesuo Viktorija, dabar gyvenanti vienuolyne Marijampolėje, bet jau antri metai jos darbą tęsia talkininkės: Aldona Jaknūnaitė, Ann Jandron, Juodaiciai, o sekmadienį — Liucija Savickaitė.

Močiutė pasakė teisybę

Neringiečių atvežta programa apie Vilniaus praeitį ir dabartį svečių entuziastingai priimta, ruošėjų profesionaliai paruošta talkos iš Lietuvos deka:

Alvydo Almino — šokių ir vyr. dainų specialisto, Rasos Ermonienės režisūros, jų ir vyr. stovyklos programos vadovės Aldonos Lingertaitienės kūrybingumo, lietuvių iš Lietuvos, stebuklingas muzi-

kantas Darius Mockevičius, jo orkestras — Kristina Vaškytė, Gabija Aukštikalnė ir Jūratė Aukštikalnienė, Renesanso rūbais pasipuošusios barokine muzika palydėjo Barboros Radvilaitės vestuvės, šokių ir dainas (daug negirdėtų, bet žavių, liaudiškai skambančių). Norberto Lingertaičio karališki vartai, karaliaus riteriai, prirakino žiūrovus prie veiksmo ir veikėjų. Kiekvienas spektaklis reikalingas gabaus žmogaus, kuris palaiko bendrą vaidinimo tvarką vykdydamas, šiuo atveju Alvydo, Rasos ir Aldonos nurodymus. Juo buvo — Vida Valiukienė. Daug vardų ir pavardžių, bet nors pasiklausiau, bet tai nėra nereikšmingiausia. Š. m. vasaros stovyklos administratoriaus pareigas ėjo Darius Penikas, daug metų buvęs „Neringos“ stovyklautojas ir vadovas. Programai pasibaigus, jis trumpai padėkojo ir kvietė jaunimą sugrįžti kitais metais stovyklauti, svečius — stovyk-

lą visokeriopai remti, kad ji gyvuotų ateisiančiom lietuvių kartom.

Išskaičiuota daugybė pavardžių. Jos čikagiečiams „Draugo“ skaitytojams pasilieka tik pavardėmis, bet Naujosios Anglijos lietuviams yra gyvi, pažįstami, brangūs žmonės, taurūs lietuviai, verti, nors ir labai kuklaus įvertinimo „Draugo“ puslapiuose.

Pabaiga

Maldos valandėlė — vakariniai mišparai, kuriems vadovavo sesuo Bernadeta Matukaitė ir kun. Virginijus Grigutis, buvo įspūdinga šventės pabaiga.

Acū provincijolei ses. Paulėi Savickaitėi, ses. Eugenijai ir ses. Teresei Mieczowski bei ses. Bernadetai Matukaitėi, nešiusioms didžiausią atsakomybę, ruošiant N. Anglijos Lietuvių Susiartinimo šventę — pikniką liepos 28 d. 2002 m., Vargdienių seserų sodyboje.

Aldona Pr.

SEATTLE LIETUVIŲ VEIKLA

MIRTIS SUKRĖTĖ
LIETUVIUS

Eglė Linkaitytė-Weiss (53 metų) mirė š. m. liepos 3 d. nuo smegenų ɛneurizmo.

Eglė gimė ir užaugo Kaune. Aukštuosius mokslus baigė Vilniaus universitete, kur įgijo magistro laipsnį chemijoje. Dalyvaudama bendrame Amerikos-Sovietų Sąjungos mokslinių tyrimų projekte Kaukazo kalnuose, Eglė sutiko savo busimąjį vyrą Ray Weiss. Ray prisimena, kaip jis buvo sušizavęs linksma, daininga projekto dalyvių grupe iš Lietuvos, ir kaip jis stengdavosi kuo daugiau laiko praleisti su šia grupe. Eglė ir Ray pamilo vienas kitą ir susituokė 1980 metais Lietuvoje, o po to įsikūrė jo gimtinėje, Seattle. Netrukus gimė vaikai Deividas, dabar 19 metų, ir Katrė, 15, Eglės pasididžiavimas bei didžiausias džiaugsmas.

Netrukus po atvykimo į tolimą šalį, 1981 m., pietaudama restorane LaConner miestelyje, Eglė atsitiktinai nugirdo lietuviškai kalbant Antaną ir Aldoną Minelgas ir tokiu būdu „atrado“ vietinę lietuvių bendruomenę. Neabejotinai Eglė paliko neišdildomą pėdsaką mūsų bendruomenėje. Silvija Fabijonaitė-Comeaux prisimena „... Tik praėjus savaitę aš prisiminiau sakiusi jai, kokia šauni ji yra ir kaip norėčiau būti panaši į ją, 'kai užaugsiu!'“

Katrytė Weiss rašė apie mamą: „Tie, kas pažinojo Eglę, niekada nepamirš jos žavumo, ryžtingumo, jos nuostabios meilės žmonėms ir svajonių susilieti su gamta... Eglė palieka mus... bet ji mieliau norėtų, kad mes švestume jos gyvenimą, nei verkume dėl jos mirties“.

Labiausiai paplitusi žodžio „egle“ prasmė — medis — „eg-

laitė“. Lietuvos vaikams „egle“ taip pat ir stebuklingas, magiškas žodis, simbolizuojantis kalėdinę eglutę, nešantis džiaugsmą ir malonumus. Lietuvių tarpe kalėdinės šventės vaikams dažnai vadinamos tiesiog „eglute“. Linkaikių jaunaisiai dukrai buvo suteiktas vardas — Eglė, kuris tarsi sujungia visas šias nuostabias temas. Visiems mums, gyvenantiems Seattle, kurie turėjome malonumą pažinti Eglę Linkaitytę-Weiss, dabar žodis „egle“ igijo dar vieną prasmę — kerinti moteris, doras žmonės, geraširdis draugas, ištikimas lietuvis. Mums jos nepaprastai trūks.

Vertė Vilma Čincienė

MĖLYNIŲ GEGUŽINĖ

Rengėjos ir dalyviai nepabūgo apsiniaukusio dangaus liepos 28 d. ir suvažiuojo į gražų mėlynių sodelį. Jau 20 metų Lietuvos Dukterys ruošia gegužinę paskutinį liepos mėnesio sekmadienį ir dar nė karto nelijo per tuos 20 metų. Šiemet ypač gausiai dalyvavo Dukterys, jų šeimos ir svečiai iš arti ir toli. Nebeliko vietos kur statyti automobilių erdviame kieme bei ant gatvės ir vėliau atvykę vargo, kol susirado vietą pasistatyti mašinas. Mėlynių krūmai mėlynavo prinokusių uogomis ir laukė skynėjų. Dalyviai šnekučiavosi, juokavo, rinko uogas, ir draugiškai bendravo. Tylios varžytynės dėl vertingų gėrybių (mano, lietuviškų valgių, paveikslų, knygų) skatino dalyvius įsijungti. Loterijos bilietai buvo gausiai perkami, nes buvo sudėta daug vertingų laimikių. Didysis laimikis, t.y., kas mėnesį gaunama skirtinga dovana, jau tapo tradicija, ir buvo nekantriai laukiama bilieto traukimo. Jį

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Maziindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:	\$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumplis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: administracija@draugas.org

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Bamey Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akordeonistai, linksminę svečius Seattle, WA, lietuvių gegužinėje.

„Neringiečiai“, atlikę programą Lietuvių susiartinimo šventėje, Putname.

LAISVĖJE PASIKLYDUSI KARTA?

ALGIMANTAS PATAŠIUS

Tęsinys

Kiek ankščiau, 1837 m., Švedijoje prasidėjo blaivybės draugijų sąjūdis, siekęs neutralizuoti neigiamus alkoholio verslo padarinius tautos dvasinei sveikatai ir valstybei; šie judėjimai Skandinavijos šalyse privertė įvesti dar ir šiandien palyginti griežtą valstybinę alkoholio politiką. Blaivybės draugijų veikla, kaip ir mūsų Motiejiaus Valančiaus įkurtoji Blaivybės draugija, be abejo, turėjo didelę reikšmę ir augančiai kartai. XIX a. pabaigoje Šiaurės Amerikoje, netrukus ir Skandinavijoje bei kitur, ėmė masiškai kurtis kaimo jaunimo būreliai ar klubai, rūpinęsi jaunimą nuo vaikiško iki brandos amžiaus (pvz., dabartinėje JAV jaunųjų fermerių asociacijoje — nuo 5 iki 21 metų) šviesti, mokyti ūkininkavimo, ugdyti meilę žemės darbui ir sulaukyti migraciją į miestus. XX a. pradžioje ėmė kurtis miesto berniukų klubai ir brigados Amerikos, Anglijos miestuose; pagaliau 1907 m. Anglijoje gimė masiškiausias, dar ir šiandien vis augantis skautizmo sąjūdis, auklėjantis jaunimą pagal Roberto Baden Powell sukurtą ir išstobulintą pedagoginę sistemą. Jo nariai gali būti nuo 6 metų amžiaus iki gilių senatvės; pasaulinės berniukų skautų ir mergaičių skautų organizacijos jungia milijonus skautų 145 pasaulio šalyse.

Kaip buvo Lietuvoje

Vertinant šių dienų požiūriu, galima tik stebėtis, kaip plačiai veikė praeityje Lietuvos švietimo, stengdamasi išugdyti šviesią, dorą, sveiką kūną ir sielą, patriotišką jaunąją kartą. Štai tik kai kurie faktai. Pirmosios jaunimo ugdymo organizacijos pradėjo veikti pusiau slapta dar caro laikais. Daugiausia Lietuvos kaime ir miesteliuose darba plėtojusi katalikiška Pavasarininkų organizacija ėmė formuotis apie 1907 m. iš jaunimo kuopelių, veikusių prie Užnemunės „Žiburio“ ir atkurtos Blaivybės draugijos skyrių, vėliau būrėsi apie 1912 m. pasirodžiusį žurnalą „Pavasaris“, nuo kurio 1919 m. III suvažiavime ir priėmė savo draugijos, 1932 m. tapusios federacija, vardą. Federaciją sudarė trys pavasarininkų sąjungos — jaunųjų, vyresniųjų mergaičių ir vyrų sąjungos, jos užsiėmė labai plačia veikla;

greta religinės — šalpa ir labdara, sportu, mokė rašto, mokslus, rengė paskaitas, steigė šeiminkavimą ir ūkio kursus, rūpinosi sodybų tvarkymu, diegė blaivias tradicijas, propagavo kraštotyrą (pavasarininkai užrašė beveik 38,000 vienetų tautosakos). Į didįjį Pavasarininkų kongresą 1938 m. suvažiavo 45,000 dalyvių, 247 chorai su 4,000 dainininkų, kariuomenei buvo įteikti už surinktas lėšas nupirkti 46 šautuvai. Prieš rusų okupaciją 1940 m. federacija turėjo apie 100,000 narių.

Katalikiška Ateitininkų organizacija prasidėjo nuo moksleivių organizacijos, įkurtos 1911 m. prie žurnalo „Ateitis“ ir 1927 m. persitvarkiusios į moksleivių, studentų ir sen-draugijų sąjungų federaciją. Nuo 1930 m. ateitininkams buvo uždrausta veikti mokyklose, tačiau 1940 m. organizacijoje buvo 11,000 narių.

Jaunųjų ūkininkų rateliai, panašūs į minėtuosius Vakaruose, Lietuvoje ėmė rasti 1929 m. Jie turėjo pedagogiškai ir dalykiškai gerai parengtą aštuonerių metų programą jaunimui nuo 12 iki 20 metų. Palaikė ryšius su panašiomis organizacijomis Latvijoje, Estijoje, Skandinavijoje. Rateliams vadovavo agronomai, pažangesni ūkininkai, bet daugiausia (90 proc.) — žemės ūkio kursus baigę pradinį mokyklų mokytojai. 1940 m. buvo 1,250 ratelių, apie 46,000 narių.

1927 m. studentų neolituanų korporacijos iniciatyva buvo įsteigta „Jaunoji Lietuva“, kuri savo uždaviniu laikė telkti jaunimą į tautišką darbą, stiprinti jo tautinę ir valstybinę sąmonę, auklėti doro būdo, stiprios dvasios ir sveiko kūno asmenybes, remiantis krikščioniškosios doros principais. 1937 m. organizacijos dešimtmčio sąskrydyje dalyvavo beveik 16,000 jaunlietuvių. 1940 m. iš viso buvo apie 40,000 jaunlietuvių — jaunūčių, kandidatų, tikrųjų narių ir narių-rėmėjų.

1922 m. buvo įkurta liberaliai demokratinė liaudininkų ideologijai artima Lietuvos tautinė draugijos skyrių, vėliau būrėsi apie 1912 m. pasirodžiusį žurnalą „Pavasaris“, nuo kurio 1919 m. III suvažiavime ir priėmė savo draugijos, 1932 m. tapusios federacija, vardą. Federaciją sudarė trys pavasarininkų sąjungos — jaunųjų, vyresniųjų mergaičių ir vyrų sąjungos, jos užsiėmė labai plačia veikla;

Klaipėdos krašte, jam susijungus su Lietuva, veikė lietuvių jaunimo draugijų sąjunga „Santara“, kuri kultivavo įvairių sportą, steigė vaidinčių ratelius, symfoniktove apie 80 keliaujančių bibliotekėlių, tu-

rėjo nuolatinę Klaipėdos radiofono valandėlę.

Skautų organizacija, pradėjusi formuotis 1918 m., 1930 m. įgijo aiškią struktūrą ir statusą kaip vieninga ir vieninga pagal Baden Powell sistemą jaunimą auklėjanti, valstybės prezidento globojama sąjunga. 1939 m. turėjo apie 20,000 narių, o per visą laiką jos gretose galėjo apbūti apie 100,000 jaunų žmonių.

Lenkų okupuotame Vilniaus ir Suvalkų krašte 1925 m. buvo įkurta lietuvių Šv. Kazimiero draugija, kuri steigė jaunimo skyrius, rūpinosi jaunimo švietimo, dorovės, sveikatos reikalais, socialine parama. Ji rengdavo sukaikių, Lietuvos istorinių datų minėjimus, vadinamąsias „akademijas“, vaidinimus, dainų šventes, gegužines, sporto varžybas, palaikė ir platinio lietuvišką spaudą, rėmė lietuvių politinius kalinius. 1936 m., kai lenkų okupacinė valdžia ėmė ją naikinti, draugija turėjo 476 skyrius ir 18,000 narių. 1938 m. ji buvo uždrausta.

1940 m. po sovietų invazijos visos patriotinės jaunimo organizacijos likviduotos, jų turėti pastatai ir kitas turtas nacionalizuotas. Po karo kai kurios jų atsikūrė emigracijoje ir veikė per visą okupacijos laiką, padėdamos išlaikyti jauniosios išeivių kartos lietuviybę.

Skautai ir kiti

Atgimimo metais imtasi atkurti, tiksliau, iš naujo kurti kai kurias senąsias organizacijas, kaip antai ateitininkų, skautų, jaunlietuvių. Sukurti ir naujo tipo — gedinininkų, maironėlių, valančių, kudiraičių, vileišiukų, jaunųjų šaulių (prie Šaulių sąjungos) — organizacijų, atsiard tarptautinių asociacijų vietinių padalinių. Tačiau masišios ir veiklos mastais tos organizacijos toli gražu nepasiekė prieškarinės Lietuvos organizacijų lygio. Jų poveikis dabartinės augančiosios kartos dvasinei sveikatai yra menkas. Pirmiausia — jos pernelyg negausios, nėra tapusios pripažinta jėga, keliančia bendraamžių pagarbą ir pavydą. Jų veikla uždara ir pašalinamas vargiai įžiūrima. Jos veikia kiekviena atskirai ir, turėdamos iš esmės tą patį tikslą, nesuteliaia pastangų dideliems bendriems darbams ir viešiesiems žygiams. Antai balandžio mėnesį, kuris tradiciškai yra apsišvarinimo mėnuo, prekybos centrų tinklas IKI suorganizavo Lietuvoje aplinkos tvarkymo talką; joje, pasak pranešimo žiniasklaidoje, dalyvavo net 150 mokyklų mo-

kiniai. Nežinia, ar iš tiesų tiek jų buvo ir kaip prekybininkai sukelė ant kojų mokinius, tačiau aišku, jog tai buvo reklamos akcija. Deja, apie jaunimo organizacijų dalyvavimą balandžio darbuose neteko išgirsti, bent jau Vilniuje. O M. Valančiaus blaivystės sąjūdis, sumanęs birželio 2 d. Vilniuje surengti šeimų šventę be alkoholio ir pakvietęs prisidėti daugiau nei pusšimtį mokyklų, sulaukė atsiliepiant vos kelių.

Prieškario Lietuvos jaunimo organizacijos turėjo gausią ir plačiai sklindusią periodinę spaudą. Šiandieninės jaunimą auklėjančios organizacijos beveik neturi savo spaudos, jei neminėsim triskart per metus pasirodanti maironėlių laikraščio „Sandrava“ ar jauniesiems šauliukams skiriamos vietos Šaulių sąjungos žurnale „Trimitas“. Ateitininkai dar leidžia žurnalą „Ateitis“. Masinei komercinei žiniasklaidai jaunimo organizacijų darbai ir rūpesčiai, tikslai ir patriotinės idėjos neįdomios, net atgrasios, o į jaunesni skaitytojų orientuoti komerciniai leidiniai, tokie kaip lietuviškas (!) žurnalas „Top girl“ arba „Panelė“, yra žemiau nei žemo lygio; kitokios jaunimui, paaugliams skirtos spaudos kaip ir nėra. Net visuomeninėje televizijoje ir radijuje paaugliams, moksleiviams skirtų laidų nėra. Galima sakyti, žiniasklaida geležine pelno siekimo uždanga atsitverusi nuo jaunimo tautinio, pilietinio ugdymo organizacijų. Be savo tribūnos jos lieka nebylės. Pagaliau ir jų materialinė padėtis pernelyg vargana, kad galėtų savomis jėgomis spręsti išėjimo į viešumą problemą. Jos būtina turėtų išsikovoti, kad būtų sugrąžintas jų pirmtakų turtas, jeigu tokį precedentą sudarys buvusių žydų organizacijų turto grąžinimas.

Toms organizacijoms nepalanki ir valdžios institucijų pozicija. Ši valstybei, jos ateidinkiškai labai svarbi veikla yra kaip ir už įstatymo ribų. 1996 metais visuomeninės Jaunimo organizacijų tarybos inicijuota, parengta ir Seimo priimta Jaunimo politikos koncepcija apibrėžia, kas yra jaunimas: tai asmenys nuo 16 iki 29 metų. Vadinasi, jaunesni yra vaikai, kurių ugdymas yra šeimos ir mokyklos reikalas, o valstybinės institucijos (vaiko teisių apsaugos tarnybos, nepilnamečių reikalų inspekcijos ir pan.) susirūpina vaikus globoti tada, kai jie tampa nusikaltimų, smurto aukomis, atsiduria asocialioje aplinkoje ar patys tampa nusikaltėliais. Vidutiniai vaikai, paaugliai, kurie turi namus, lanko mo-

kyklas ir dar nenusikalto, bet patys neranda kur save dėti, dėmesio nesusilaukia. Jaunimo organizacijoms, kurios buria ir auklėja vaikus ir siekia juos nuo pradinukų amžiaus ilgam laikui įtraukti į savo veiklą, galioja tas pats vienintelis Visuomeninių organizacijų įstatymas, kaip ir alaus mėgėjų, pypkuotojų klubui, ožkų ar šliekų augintojų draugijai ar pan. Gali kurti organizaciją ir auklėti tuos vaikus kas nori ir kaip nori, neklausiami, ar turi tam reikiamą kvalifikaciją, sugebėjimus, niekam neatsakingi ir nekontroliuojami, tačiau ir be teisių į kokias nors organizacijos privilegijas ar išskirtines sąlygas veiklai plėtoti. Jos daugiausia priklauso nuo švietimo įstatų, mokyklų geranoriškumo ir gyvuoja jų prieglobstyje kaip užklausiniai būreliai. Nėra jokio teisinio akto, kuris garantuotų šių organizacijų veiklai specialią globą. Tai nerūpi Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komitetui, kurio pirmininkas labiau užsiėmęs kovą prieš Lietuvos krašto apsaugos stiprinimą ir pastangas įstoti į NATO. O Krašto apsaugos ministerijos, kariuomenės aukščiausioji vadovybė ir atskirų dalinių vadai labai nuoširdžiai palaiko jaunimo pilietinio patriotinio auklėjimo darbą, suteikia labai didelę, įvairiapusišką, ir materialiai, ir moraliai vertingą pagalbą ne tik tiesiogiai globojamiems jaunesniems šauliams, bet ir kitoms organizacijoms, ypač vasaros stovyklų laikotarpiu. Karių parama kasmet pasinaudoja skautai, ir ne tik jie.

Skaudi Lietuvoje skautų judėjimo problema. Skautizmas visame pasaulyje yra pripažintas tobuliausia jauniosios kartos dorinio, fizinio, pilietinio ugdymo sistema; per 90 metų ji nepaseno, nieko geresnio ir tinkamesnio mūsų moderniam gyvenimui iki šiol nėra išrasta. Vienas didžiausių mūsų XX amžiaus mąstytojų prof. Stasys Šalkauskis aukščiausiojo auklėjimo vertę, pabrėžė, jog skautizmas grąžina mūsų laikų jaunimui riteriškumo pačia geriausia prasme dvasią. 1926 m., tuo metu būdamas kitas, tam tikra prasme konkuruojančios organizacijos — ateitininkų — svarbiausias ideologas ir vadas iš vadų, S. Šalkauskis savo veikale „Skautizmas ir pasaulėžiūra“ rašė: „Neabejotinai, kad Lietuvos skautai galėtų pasidaryti jaunuojų avangardu tolimesnėje mūsų valstybinio, tautinio ir dvasinio atgimimo eigoje, jei sugebėtų tinkamai susiorganizuoti ir prisitaikyti prie mūsų gyvenimo aplinkybių“.

Nukelta į 5 psl.

DRAGAS, 2002 m. rugpjūčio 29 d., ketvirtadienis

3

Danutė Bindokienė

Nukrito, kaip prinokęs obuolys į sterblę

Ar galėtume Lietuvą pavadinti naivuolių tauta? Be abejo, daugelis sušuktų: jokių būdu! O visgi laiko tėkmė ne kartą parodė šios nepageidautinos charakteristikos ženklus. Vėliausias — amerikiečių bendrovės „Williams International“ praėjusią savaitę iškrėstas „pokštas“. Kaip perkūnas iš giedro dangaus trenkė į žemę, kad atsitiko tai, ko Lietuva labiausiai nenorėjo: „Mažeikių nafta“, kaip prinokęs obuolys nukrito į Rusijos sterblę...

Tai atsitiko taip pat pasauliškai, kaip 1939-aisiais įvykęs kitas užsieniečių susitarimas prekiauti svetimos valstybės teritorija (ar vertybėmis). Žinoma, gal ir netinka Molotovo-Ribbentropo paktą, kurio sukaktį paminėjome šio mėnesio 23 d., lyginti su „Williams-Jukos“ sutartimi, bet sąvoka iš dalies ta pati: visai nerūpi atsižvelgti, ko pageidauja, kokius planus turi valstybė, kurios vertybėmis „prekiaujama“, svarbiausia „galinčiųjų tą padaryti“ užmačius.

„Jukos“ gavo, ko norėjo, tik reikėjo kantrybės. „Williams International“ vadovybė neįsivaikė nei mažiausios sąžinės priekaišto dėl savo elgesio: tai įprastoji „vakarietiško verslo eiga“. Jeigu Lietuvos valdžia neįstengė suvokti visų tos „verslo eigos plonybių“, kaip dėl to galima kaltinti „Williams“ bendrovę?

Maždaug taip „Lietuvos ryto“ korespondentui pasakė ir „Williams International“ viceprez., „Mažeikių naftos“ valdybos pir. Ronald Majors. Paklaustas, kodėl taip ilgai buvo slepiamos derybos dėl akcijų pardavimo Rusijos bendrovei, jis atsakė: „Visi nori pasakyti, kad buvo slepiama. Bet komercinės derybos yra komercinės derybos ir apie jas viešai nešnekama. Jeigu gegužę būtume pasakę, kad pardavome akcijas, Vyriausybė būtų buvę didelių problemų, sprendžiant, pasirašyti sutartį su „Jukos“, ar ne. „Jukos“ irgi būtų susinervinusi, jei valdžia būtų nepritarusi sutarčiai, nes išeikvojė daug laiko ir idėjo daug pastangų, kad sandoris būtų baigtas...“

O kad neliktų jokių abejonių apie teisę prekiauti Lietuvos nuosavybe, Majors priminė: „1999 metais sudarytoje Lietuvos Vyriausybės ir „Williams“ sutartyje pastarajai numatyta galimybė perduoti valdymą trečiajai šaliai“.

Pasikalbėjimas ilgokas ir, sakytume, „kietas“. Amerikiečių bendrovės viceprezidentas visus priekaištus nubaido tarsi uoda: „Williams“ padarė tai, ką reikėjo padaryti. Svarbu čia pelnas ir našus darbas, o, kaip visi gerai žinome, „Mažeikių naftos“ reikalai nuo pat pradžios neriedėjo labai lygiu keliu. Jeigu Rusija taip nori šios įmonės, tegul sau ir pasiima — „Williams“ susirenka savo „žaislus“ ir eina pelningesnių sutarčių pasidaryti. Žinoma, kad Lietuvoje liks daug sudrumsto vandens, kuris prieš š.m. lapkričio mėnesio NATO viršūnių susitikimą Prahoje ir prezidento rinkimus pačioje valstybėje, gali sudaryti nemažai keblumų. Bet čia jau — „ne mūsų kaulės, ne mūsų kopūstai“, sako „Williams“.

Taigi, grįžtant prie pirmojo šių skilčių sakinio: ar Lietuvą galėtume pavadinti naivuolių tauta? Okupacijos dešimtmečiai, kai valstybė buvo praradusi savarankiškumą ir tapusi tik viena „didžiosios sovietijos“ dalele, visgi paliko gilios pėdsakus. Žaliavos iš Rusijos; gaminiai Rusijai; kontaktai su Vakarais (juo labiau JAV) ir jų verslo praktika — beveik neegzistuojantys.

Tai nereiškia, kad toji „vakarietiška verslo praktika“ yra ir skaidri, ir švari, ir be gubiškų savanaudiškumo priemonių. Prisiminkime, kas pastaraisiais mėnesiais atsitiko su kai kuriomis, labai patikimomis (iki to laiko), turtinomis ir sėkmingai dirbančiomis bendrovėmis bei įmonėmis JAV-se: Enron, WorldCom, Anderson ir eile kitų. Tamsiomis įtarimų dėmėmis apsisakė net Martha Stewart, kurios patarimais tiki ir naudojasi milijonai amerikiečių. O kiek dar mažesnių... Juk ir iš dabartinio JAV prezidento, ir viceprezidento „verslinikiškos“ praeities į dienos šviesą išlindo nelabai pagirtini darbai.

Atrodo, kad tokie sukčiavimai jau ne išimtis, o eilinė praktika — žinoma, kol neįkeliami viešumon. Tad kaip galime tikėti, kad „Williams International“ veikla kito-niška? Lietuva veržiasi į vakarietišką rinkos ekonomiką. Jai svarbu Vakarų investicijos. Kas galėjo pagalvoti, kad „Williams International“, su visais įgaliojimais ir rekomendacijomis (net iš JAV valdžios), Lietuvoje „padės ne auksinį, o supuvusį kiaušinį“?

LIETUVAITĖ KELIAUTOJA PRIEŠ 100 METŲ

ALEKSAS VITKUS

Nr.4

Potam du advoka-

tai pradėjo kirsties už vieną juridiką klausimą — ar yra ipročių teisės ar ne. Tas ginčas tęsėsi visą pusdienį ir Dievas žino kada būtų užsibaigęs, jei ne vieno profesorius patarimas tą klausimą pavesti vienų specialų komisijai. Pritarta iš visų pusių, nes dalyko monotonija jau visiems buvo pakirėjus.

Kas buvo toliau svarstyta, keliauninkas negirdėjo, nes jos išėjo apžiūrėti Vilniaus įdomybių. Vakare jos norėjo savo tėvų kalbą čia atlikti mažą „meldžioniją“ prieš tolimas keliones. Praleido pusę dienos, besiteiraudamos apie lietuvių ar mokanti lietuviškai kuniga, bet tokio neatrado. „O zakristijonas, apžvelgęs abi nuo kojų ligi galvos, ėmė šaipytis, jog tokių būtent keistenybių užsimanėva“, — skundėsi Julė.

Apžiūrėjus miestą, jos grįžo į „Rūtos“ svetainėje vykstantį vakarą. Buvo vaidinimas ir joms labai patikę lietuviški šokiai. Gražūs jausmai betgi sutriko, kai, išėjus į gatvę, jos išgirdo jau kitokią kalbą. „Kelios poros mūsų apžiūrėjusių, kartu su mumis išėjusių iš vakaro, gatvėje tuojuos nusitvėrė 'poniškos' lenkų kalbos, gal iš baimės, kad panaktiniai juos muzikais ir kaimietėmis nepalaikytų“, — piktinosi jos. Liūdnei patyrusios, kaip joms buvo sunku Vilniaus gatvėse

išgirsti lietuvių kalbą ir sutikti lietuviams drįstančius prisipažinti žmones, abi prisiminė šiuos, dar 1884 metais dainuotus, poeto žodžius:

*Česai nauji, svietas jaunas,
Lygiai Vilnius, kaip ir Kaunas:
Ten tada lietuvi rasi,
Kai su lopeta pakasi.*

Tai buvo jų paskutinis sustojimas tėvynėje prieš tolimą kelionę per svetimus kraštus. Kokiomis mintimis Pranaitytė atsisveikino su Lietuva? Paskaitykime. „Apsidairius po mylimą tėvynę, su dideliu širdies skausmu, turėjau įsitikinti neberadus pasimatyme su saviškiais to saldaus susiraminimo, kurio, gyvendamas užsienyje, taip karštai trokštė. Mūs tautiečių materializmas iš karto nutraukia maloniausių svajonių giją ir užtemdo kilniausius idealus. Pinigo ir tik pinigų iš tavęs laukiama. Apie pinigą pradeda su tavimi kiekvieną kalbą. Klausia kiek pinigų parsivežus iš Amerikos, ir kiek tai ar kitai įstaigai galėsianti paaukoti. Tokie kvosimai labai nemalonų išpūdį daro ir kone varu varo iš tėvynės“.

„Neišgirsi didelio užsiireravimo išeivių lietuvių gyvenimu, anų darbais ar va, vien tik atsimuša tau į ausis: Amerikos lietuviai prapuoletė tėvynę. Prigriebk amerikoną, pasilikdamas tėvynėje jo pinigų. Gi po teisybei ne vieni išeivių kaltė, kad tūkstančiai jų grįžta tėvynėn ir vėl bėga iš jos terp svetimųjų užbaigti savo dienas. Juk ir išeivis, persidavęs sunkiausiems darbams atliekai dėl grašo, kurį senatvei ir savo vaikams surinko — ir tas vargšelis turi širdį mylinčią

ir norinčią būti mylima, ir jis paguodos trokšta“.

„Po ilgų metų sunkiausio darbo, vien svajonėmis apie mielos tėvynės, savųjų pasimatymą susiramindamas, grįžta. Bet koks čia apsiavilimas. Vietoje išsvajotos tėvynainių, giminių meilės, išdabintos šviesiausiais jausmais ir gražiausiais prietikiiais, randa proziškesniausią realybę. Tėvynėje gyveną tautiečiai ne supranta, jam neįjaučia, vien jo pinigų maišus (išsvajotus) skaito ir ragina jais pasidalinti. Pasimatę su giminėmis, kiekvienas jo meilę sveria parneštos dovanos brangumu ar pinigų krūvele. Suejo su kaimynais, pažįstamais ir tie laukia vaišių“.

„Jieško kulturingesniųjų draugijos, manydamas ten išgirsti kilnesnes kalbas, ir čia ji sutinka prisiminimais apie pinigus. Lietuvoje priderėtų tankiau atsiminti, juog amerikiečiams lietuviams kepti balandžiai nelekia patys į gerkle. Kad iš pinigų gyvendami svetur jie priversti čėdyti skatiką savo pragyvenimui. Kožną dienele, kol kvėpuoja tėvynės oru, ir labiausia savuosius mylinčiam įkiris nuolatinis tautiečių priminimas apie pinigų, pinigų, pinigų“, — taip autorė baigia savo su tėvynė išsiskyrimo liūdnas mintis.

Petraitytės traukinys paliko Vilnių ir pro Minską, Smolenską, Viazną nešė ją tolyn nuo tėvynės. Ir ji visur prisimena senovinę Lietuvos istoriją, ir kaip daug metų tuos miestus buvo valdę galingi Lietuvos valdovai, ir kaip drąsiai ten buvo kovęsi lietuvių pulkai. Jai tas viskas primena, kaip ji esanti laiminga, būdama lietuvaitė.

Nei Minske, nei Smolenske jai neteko lietuvių sutik-

ti. Iš Viazmos, nepasiekus Maskvos, traukinys nešė abi keliauninkes per placias Rusijos lygumas, pro Kalugą, Tulą ir Penzą, iki paties, ant Volgos kilpos kran-to stovincio, Samaros miesto. Iš ten dar ilgas kelias iki Orenburgo, prie Uralo upės, kurios kitoje pusėje prasideda didžioji Azija. Dirbama žemė, miškai, derlingi kloniai po truputį pasibaigė ir atsidengė kalnuotų tyra-laukių plotai. O į Turkestano (dabar vadinamą Kazachstanu) sostinę Taškentą dar tiek mylių, kiek pravaži-uota nuo Viazmos.

Dar kelios nuobodžios dienos traukinyje, ir keliautojos pagaliau Taškente, kur Julė Pranaitytė atranda savo brolių. Ir kur tų lietuvių ir anais laikais tada nebūdavo! Jos brolis, energingas kun. Justinas Pranaitis, buvęs Petrapilio dvasinės akademijos profesorius, atvykęs į Taškentą 1898 metais, tuojuos perėmė vietos įvairių tautybių katalikų sielovadą. Jis pastatė naują katalikų bažnyčią ir kleboniją, užveisė du didžiulius vaismedžių sodus, įtaisė net mažą elektros stotį ir parapijos mokyklą, kuriomis naudodavosi ir kiti miesto gyventojai. Rusų caro valdžia jam davė net du geležinkelio vagonus, kuriuose buvo įrengta bėgiais vežiojama „bažnyčia“, virtuvė, salonėlis ir miegamasis. Taip jis ir jo pagalbininkai, kiti lietuviai kunigai, aptarnaudavo viso milžiniško Turkestano krašto katalikus. Taškente klebonas Pranaitis mirė 1917 metais ir buvo ten palaidotas.

Julėi ir jos bendrakeleiviams vos atvykus į Taškentą, joms žadą beveik užėmė nepaprastas žmonių mišrumas. Bus daugiau

TARP MŪSŲ KALBANT

NEPAMIRŠTAMAS MYKOLAS MORKŪNAS

Reikėtų manyti, kad dauguma Čikagos, o taip pat kai kurie kitose vietose gyvenantys lietuviai dar prisimena Mykolą Morkūną. Man teko su juo artimiau susipažinti ir pabendrauti. Tenka pasakyti, jog jis buvo neišsenkamos kantrybės ir nemažesnės ištvermės žmogus. Jis Čikagoje vertėsi savarankiškai išmoktu spausdavininko amatu. Beje, jis pokario metais, studijuodamas Innsbrucko universitete, buvo įsigijęs ekonomikos mokslų daktaro laipsnį. Nepaisant turimo mokslinio laipsnio, jis nelabai buvo ekonomiškai nusiteikimo žmogus. Atviriau kalbant, kai kuriems jo klientams pavykdavo išsisukti, nepadengus jo atliktų spausdinimo darbų sąskaitų apmokėjimo. Man regis, nors tiksliau ir nežinau, neapmokėtų sąskaitų suma

tikriausiai siekė keliasdešimt, o gal net ir visą šimtą tūkstančių dolerių. Tačiau jis nelabai „lmdavo į galvą“. Pamenu, vieną kartą jis išsitarė: „Kad juokas, atvažiuo žmogelis atsiimti išspausdintų knygų ir pasiskundė, jog neturįs pinigų. Girdi, jis neteko darbo, susirgo žmona ir užpuolė visokios kitos bėdos. Atidaviau jam veltui išspausdintas knygas“. Kitą kartą, gerai prisimenu, papasakojo apie mūsų tautietį, kuris, atnešęs rankraštį, iš anksto prisipažino, jog neturįs pinigėlių knygos išleidimui. Maikis (mes dažniausiai jį taip vadindavome) nesvyruodamas paėmė rankraštį, išspausdino knygą, ir išo į viršelius ir paskui beveik pusdykiai arba visiškai veltui išdalino draugams ir pažįstamiems. Šiandien niekas nežino ir vargu ar jis pats žinojo,

Netikėtas susitikimas O'Hare oro uoste 1993 metais. Iš kairės: spausdavininkas dr. Mykolas Morkūnas ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. Clemente Dedelos nuotrauka.

kiek jo spausdėję buvo išspausdinta lietuviškų knygų, katalogų, renginių programų ir visokių kitų spaudinių. Neatrodė, jog jam buvo žinomas ir jo pačio darbu bei lėšomis išleistų knygų skaičius. Jo paties žodžiais tariant, kad juokas... Tačiau iš esmės, nebuvo ir dabar nėra juokinga. Mykolo Morkūno, deja, jau ne-

bėra. Ilsekis ramybėje, garsirdi dr. Mykolai Morkūnai.

Puikiai prisimenu, Mykolas Morkūnas džiugavo laisvėjantiu gimtuju kraštu ir vėliau atgauta nepriklausomybe. Jis beveik kasdien klausydavo lietuviškų radijo laidų ir skaitydavo mūsų laikraščius. Taipgi atidžiai klausydavo iš Lietuvos atvykstančių tautiečių pasakojimų. Jis buvo ir išliko tikru lietuviško spausdinto žo-

JUNGIAMĖS, KAD IŠLAIKYTUME LIETUVIŠKĄ ŽODĮ

Los Angeles lituanistinei mokyklai 52-sius metus užbaigus

Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinė šeštadieninė mokykla užbaigė 52 mokslo metus. Birželio 8 d. dir. Marytė Newsom, kalbėdama salėje susirinkusiems, sakė: „Dėkojame Dievui ir tėveliams už jų ištvermę bei pasiaukojimą buiriantis kartu, kad išlaikytume mums visiems mylimą lietuvišką žodį“.

Mokyklą lankė 110 mokinių, dirbo 23 mokytojai. Šalia programoje nurodytų tiesioginių mokymo planų, atlikta daug kitų darbų. Paminėta vyskupo Motiejaus Valančiaus 200 metų gimimo sukaktis. Mokykla spalio mėnesį aktyviai įsijungė į Lietuvų dienų programą. Surodė moliūgų parodėlę. Vėlinių dieną buvo lankomi Forest Lawn lietuvių kapai, papuošiant juos gelėmis ir tautinėmis vėliavėlėmis. Visos klasės buvo įtrauktos į kalėdinį montazhą „Senelių prisiminimai“. Kalėdų eglutės metu ir mokyklinį gyvenimą buvo priimtos naujos šeimos. Mokiniai vaizdėliu atsisveikino su mokytojais Darium ir Zita Udriais, išvykstantiems į Europą. Mokiniai dalyvavo Los Angeles skautų 50 metų veiklos jubiliejuje ir „Spindulio“ ansamblio video juostos „Gintarele“ paruošime, ir premjerare. Pasveikino JAV LB Kultūros tarybos laureatus: Igną Medziuką, gavusį žurnalisto, Emą Dovydatienę — dramų ir Viktorą Ralį — muzikos premijas.

Mokiniai dalyvavo Švietimo tarybos rašinių ir piešinių konkurse ir laimėjo 12 premijų. I vietą — Lukas Dzidolikas, Tadas Mikuckis, Andrea Dabšytė; II vietą — Tomas Mikuckis, Tautvilas Maciulevičius, Gytis Joga, Nida Mulokaitė; III vietą — Liana Bandziulytė, Lina Polikaitytė, Deividas Kiršonis, Gintarė Kerežytė, Aras Kazlauskas. Keletas, dalyvavusių konkurse gavo pagyrimus.

Vasario 16-ajai artėjant mokiniai rašė „Laiskus Lietuvai“, kurie buvo suvesti į gražų albumą ir Jaunimo sąjungos narės Simonos Gajauskaitės buvo nuvežti bei įteikti LR prezidentui Valdui Adamkui. Mokyklos Vasario 16-osios programoje Audra Gričiūtė ir Aušra Venckutė supažindino vyresnius mokinius su Lietuvos istorijos įvykiais.

Pasveikintas mokyklos globėjas prel. Algirdas Olšauskas jo kunigystės 50 metų proga, kartu su parapija suaukojant 500 dol. arnotui, kuris prelato ir mokyklos vardu bus naudojamas pamaldų naujoje Los Angeles katedroje metu. Prieš adventą mokiniai dalyvavo užgavėnių blynų pokylio programoje ir vėlykiniame susikau-pime, kuriam vadovavo tėvas Gediminas Nungaudis, OFM, iš Lietuvos. Pavasarį mokiniai atstovavo lietuviams skandinavų festivalyje. Paruošti mokytojai Jūratės Venckienės primė susitaikymo bei pirmos komunijos sakramentą.

Motinos dieną pagerbtos mamytės. Mokyto. Amandas Ragauskas ekrane parodė mamių nuotraukas, kai jos dar buvo jaunos. Birželio 1 d., pagerbiant poetą Bernardą Brazdžionį jo amžiaus ir albumo išleidimo proga, mokiniai dalyvavo D. Varnienės paruoštoje programoje ir minėjime.

Praėjusiais mokslo metais pačius jauniausius mokinius („kiškius“) mokė Kristina Bandziulienė, talkininkaujant Viktorijai Empakerienei ir Sigutei Miller. Vaikų darželį vedė Darytė Lovett; jai pasitraukus — Jolita Jurkutaitienė; 1 skyr. mokytoja Ramunė Raulinaitienė; 2 skyr. — Virginija Tuskevičienė, ji dėstė 9 ir 10 skyr. Lietuvos istoriją; 3 skyr. mokyto. Laima Gajauskienė; 4 skyr. — Danguolė Varnienė; 5 skyr. — Indrāja Šulcaitė; 6 skyr. — Dalilė Polikaitienė, kuri ir 8 skyr. dėstė Lietuvos istoriją; 7 skyr. — Zita Udrienė, kuriai pasitraukus, perėmė Aušra Maciulevičienė; 8 skyr. — Sigita Barysienė; 9 ir 10 skyr. — Regina Gasparonienė (auklėtoja), ir Amandas Ragauskas. Seminaras dėstė: Darius Udrys, jam pasitraukus — Algis Žemaitaitis, Teresytė, Vincas ir dr. Rolandas Giedraičiai. Lietuvai norinčius išmokyti mokė Aldona Kudirkienė. Tikybą dėstė kun. Stanislovas Anužis, Jūratė Venckienė. Dainavimo mokė — Vita Vilkenė ir Viktoras Ralys. Tautodailę dėstė Erdvija Ginotienė. Taut. šokių — D. Varnienė ir S. Barysienė. Raštinės vedėja — D. Gričiūtė.

Mokslo metus užbaigiant, Švietimo tarybos pirm. Dalilė

Polikaitienė informavo apie lietuviškas mokyklas už Lietuvos ribų, kurias lanko apie 2,800 mokinių, JAV — 1,230 ir Kanadoje — 250. JAV lietuviškų mokyklų yra 16. Dar veikia Pedagoginis institutas, vaikų rateliai ir klubai, Montessori darželis ir suaugusiems lietuvių kalbos kursai.

Mokytojams Reginai Gasparonienė ir Algimantui Žemaitiui, išdirbusiems mokykloje dešimtį metų, Švietimo tarybos pirmininkė D. Polikaitienė įteikė padėkos lapus.

Dar pažymėtina, kad mokslo metų užbaigimo dieną buvo suruošta mokinių atliktų darbų parodėlė. Čia buvo parodyti Lietuvos miestų svarbiausių objektų karpiniai: Vilniaus Aušros Vartai, Katedra, varpinė, Gedimino pilies, Istorijos muziejus Kaune, Lietuvos herbas, Valstybinė vėliava, mitologinis Gedimino sapne stau-giantis vilkas. Mokinių padarytos kalėdinės atvirutės, Kalėdų senelis ant arklio su dovanėlėmis vaikams, vėlykinės atvirutės. Vašku marginti kiaušiniai, mokinių sukurti „Ex libris“, lėlytės iš lino pluošto, verbos pagal mokytojos siuvinėtus pavyzdžius, popierinės spalvotos kaukės. Šie darbai atlikti pagal nurodymus tautodailės mokytojos Erdvijos Ginotienės.

Mokyklos ūkiniais reikalais rūpinosi energingas tėvų komiteto pirmininkas Jurgis Joga, kuriam talkininkavo: Vilija Žmuidzinienė, Jonas Scola, Juris Mikaljan, Žydras Van der Sluis ir kiti.

Ignas Medziukas

* Vasarą atostogaujantys jaunuoliai sugalvoja įvairiausių būdų, kaip užsidirbti pinigų, o pastaruoju metu kone populiariausias jų verslas — prekyba miško, daržo ir sodo gėrybėmis. Nuolat tur-guje dirbantys smulkieji verslininkai pastebi, kad vasarą čia darbuojasi gerokai daugiau jaunuolių. „Nors jie mums ir sudaro nemenką konkurenciją, tačiau ant jų negalime pykti. Mes prekiaujame kone ištisus metus, o jaunuoliai — tik vasarą, juk visi nori turėti pinigų“, sakė turgavietėje pardavinėjantis moterys. (KD, Elta)

SCENOJE IR EKRANE

AUTOKINE — FILMO „BLOGA KOMPANIJA“ PREMJERA

Pirmą kartą Lietuvoje kino filmo premjerinis seansas vyks po atviru dangumi

Ateinanti trečiadienį, rugsėjo 4 d., Vilniuje esančiame autokine F1 debiutuos naujasis Hollywood veiksmo filmas „Bloga kompanija“, kurio pagrindinė žvaigždė yra garsus aktorius Anthony Hopkins. Tai bus pirmasis kartas, kai premjerinis kino seansas Lietuvoje vyks po atviru dangumi — iki šiol kino filmų premjeros lauke nėra vykusios.

Nors autokino premjeriniame seanse didžioji dalis žiūrovų bus kvietiniai svečiai, kino mėgėjams bus suteikta galimybė įsigyti specialius bilietus. Šių bilietų skaičius yra labai ribotas ir neviršys 20. Bilieto kaina vienam autobiliui ir filmo „Bloga kompanija“ premjerą — 30 litų.

Įtempto veiksmo filmas „Bloga kompanija“ pasakoja apie slapta CIA agentų operaciją, išperkant iš Rusijos mafijos branduolinį lagaminėlį. Įtampa išauga, kai nuzudomas pagrindinis agentas Kevin Pop. Jį tenka pakeisti jo dvyniu broliu, kuris toli gražu nesvajuoja apie CIA agento karjerą, tačiau tik jis gali išgelbėti žmoniją. Tam lieka vos devynios dienos...

Veiksmo filme „Bloga kompanija“ CIA agentą vaidina Hollywood legenda A. Hopkins, kuris šiuo vaidmeniu yra labai patenkintas. „Vaidinti veiksmo filmuose gali būti maloni permaina, nors tokie vaidmenys reikalauja daug pastangų“, sakė garsus aktorius, „Blogoje kompanijoje“ visas įtempto veiksmo scenas suvaidinęs pats, be dublerio.

JAV ir Čekijoje nufilmuotas — „Bloga kompanija“ sekmingai debiutavo pasaulio kino teatruose. Tikimasi, kad ši juosta sulauks pasisekimo ir Lietuvoje. Prie šio filmo sėkmės smarkiai turėtų prisidėti aktorius A. Hopkins populiarumas. Šis aktorius yra laimėjęs „Oskarą“ už įspūdingą Hanibal Lekter vaidmenį

džio mylėtoju. Vieną savo geriausią spausdinimo mašiną, keletą kitų mašinų, mašinėlių ir spausdinimo priemonių, sukrovęs į pasamdytą talpintuvą, išsiuntė į Lietuvą. To negana. Jis pats nuskrido į Lietuvą ir Kauno mieste „įkinke“ į darbą, keletą metų Čikagoje jam ištikimai tarnavusias, mašinas. Kaune veikianti spaustuė buvo pavadinta Mykolo Morkūno vardu. Ji tebeveikia ir šiandien.

Beje, beje, Lietuva nepamiršo Mykolo Morkūno triušo ir nuoširdaus pasišventimo Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus nutarimu, jis buvo pagerbtas Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu. Gaila, mūsų Mykolas Morkūnas tuo metu jau buvo stipriai sunegalavęs ir neįstengė asmeniškai priimti jam skirtą žymens.

Turimomis žiniomis, Kunigaikščio Gedimino ordinas tebėra Čikagoje reziduojančio Lietuvos generalinio konsulo žinioje. Kazin, ar nederėtų jį įteikti ne per toliausiai nuo Čikagos gyvenančiai a.a. dr. Mykolo Morkūno žmonai ir ten pat gyvenančiam sūnui? Petras Petrutis

Aktorius Anthony Hopkins.

„Malonu, kad puikus veiksmo filmas 'Bloga kompanija' savo gyvenimą Lietuvoje pradeda būtent autokine“, teigė autokino F1 direktorius Tomas Balžekas. Tačiau tai nėra vienintelė autokino staigmena kino mėgėjams. Visą šią savaitę autokino lankytojai dalyvaus konkurse, kurio nugalėtojas laimės galimybę pervažiuoti „Formulės“ automobilį, priklausančiu kompanijai „Promosportas“. Rugsėjo mėnesį tikimasi surengti autokino gerbėjų kartinio varžybas Vilniuje Plytinės kartodrome.

Autokinas F1 Vilniuje buvo atidarytas birželio mėnesį, iki šiol jame apsilankė per 2,000 automobilių. Planuojama, kad pirmasis autokino sezonas Vilniuje tęsis iki rugsėjo pabaigos. Autokino seansai vyks kiekvieną dieną, išskyrus pir-madienį nuo 21 val. Reper-tuarą ir naujienas galima rasti internet svetainėje www.autokinas.lt

Vaidas Stackevičius „Prezentacijų spektro“ rinkodaros direktorius

•SKELBIMAI•

PASLAUGOS

ELEKTROS ĮVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turū Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

Medžio darbai, elektra, santechnika, grindys, dažymas...
Aukšta darbų kokybė, žemos kainos.

ŽILVINAS VENCIVUS
contractor **ZIL CONSTRUCTION**
312-388-8088;
773-254-0759; 312-493-8088

AUTOMOBILIŲ NAMŲ SVEIKATOSIR GYVYBES DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukštė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

IVAIRŪS

Liaudies medicinos gydytojas **OLEH CHEREDNYK**.
Diagnostika ir gydymas liaudies medicinos metodais.
Tel. 847-635-0353;
847-507-4074 (mob.)

SIŪLO DARBĄ

Reikalingi darbuotojai par-duotuvų valymui TN ir IN valstijose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800.
Tel. 615-554-3161.

Window Washers Needed! 40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area.
Tel. 800-820-6155.

Ligonio priežiūros darbas. Pageidautina patirtis su ligoninės aparatais arba noras išmokyti. Gyvenimas šeimoje, privatus kambarys. New Orleans, Louisiana, priemiestyje.
Kazys Varnas, 143 Rue Esplanade, Slidell, LA 70461.
Varnas@bellsouth.net

Des Plaines salonui reikalinga kirpėja-stilistė, turinti licenciją. Tu privalai uždirbti tiek, kiek esi verta. Geras atlyginimas, premija, klientūra, apmokamos atostogos, apmokymas, vadovavimo galimybės.
Tel. 847-317-1382.
Anglų kalba privaloma.

Experienced cooks and salad prep. person needed
Nikos, 7600 S. Harlem, Bridgeview, 708-496-0300.

Reikalingi mūrininkai.
Tel. 815-462-6263;
630-774-1025.

Amerikos Lietuvių Televizija, Inc.

Lithuanian American TV, Inc.

14911 127th Street, Lemont, IL 60439

Phone: 708-839-9022 Fax: 708-839-9070 E-mail: altv@attbi.com

ALTV programos rodomos per Čikagos WFBT 23 kanalą ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. vakaro. Čia galite matyti žinias iš Lietuvos, pasakojimus apie lietuvių Amerikoje, filmus, koncertus. Programose reklamuojasi daugelis lietuviškų verslų, skelbiamas lietuviškų renginių kalendorius.

ALTV paslaugos:

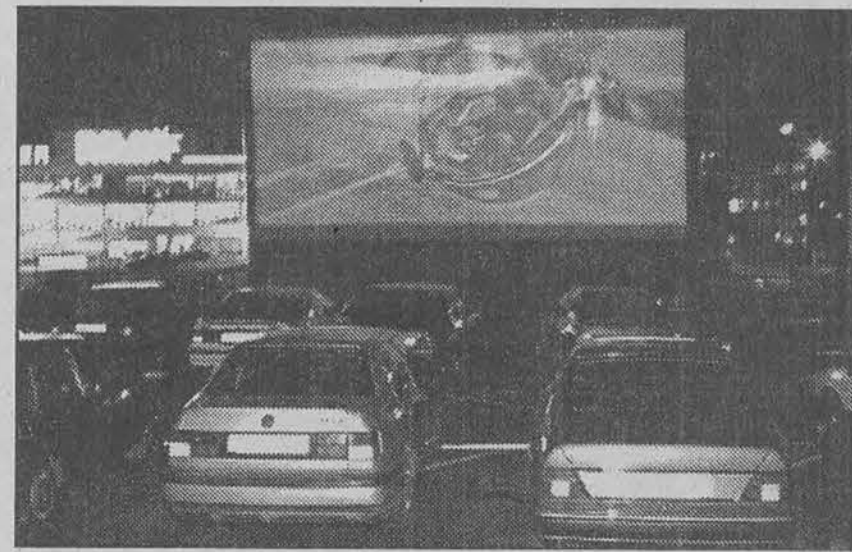
- Vaizduosčių perrašymas iš europinės sistemos į amerikietišką ir atvirkščiai, visokie formatai, DVD
- Dokumentų, laiškų, anketų notarizuoti vertimai, vertimai žodžiu
- Anglų kalbos pamokos

ALTV laukia žiūrovų pasiūlymų, patarimų, reklamų, skelbimų ir paramos. Skambinkite: 708-839-9022 arba 708-785-8080.

Rugpjūčio mėnesio ketvirtadieniais ir sekmadieniais ALTV kviečia žiūrovus susipažinti su keliomis Lietuvos televizijos programomis. Rodysime humoristines laidas „Dviračio žynios“ ir „Klausimėlis“, laidele vaikams „Tele-Bim-Bam“, televizijos spektaklį pagal J. Marcinkevičiaus romaną „Benjaminas Kordušas“, kuris pasakoja apie Lietuvos bajorų gyvenimą nepriklausomybės metais, laidas „Laiko ženklai“ ir „Etnokultūros ratas“ bei Lietuvos kino studijos vaidybinį filmą „Motėris ir keturi jos vyrai“. „Panoramas“ vėl rodysime po atostogų, rugsėjo pradžioje.

Pranešimas: Dėl ALTV teikiamų paslaugų skambinkite po rugsėjo 6 d.

ALTV pasilekia teisę keisti programų turinį ir siūžetų rodymo laiką.

Mašinos autokine Vilniuje.

* Veiklą Lietuvoje pradėjo viena didžiausių dalykinių kelionių organizavimo firmų „TQ3 Travel Solutions“, turinti 12,000 darbuotojų ir 1,600 įstaigų 65-iose valstybėse. Tai reiškia, kad Lietuvos firmos savo darbuotojams galės užsakyti keliones, atitinkančias pasaulinius reikalavimus. (KD, LR, Elta)

* Parama Lietuvos narys- tei NATO išlieka nepakitu- si — liepos mėnesio visuomenės nuomonės apklausa rodo, kad du iš trijų Lietuvos gyventojų teigiamai vertina Lietuvos siekį tapti sąjungos nare. Stojimui į NATO pritari ir jam neprieštarauja 68.4 proc. apklaustų gyventojų. (BNS)

Trumpai apie viską

Švarėjant upėms, skaidrėja jūros vanduo

Atkelta iš 1 psl. koks yra šiemet ties uostamiesčiu, jai neteikę matyti jau seniai. Anot vedėjos, net įbridus giliau, maždaug iki krutinės, esant ramiai jūrai, matyti jos dugnas, ko anksčiau nebūdavo. Gerėjantią paplūdimių vandens būklę patvirtina ir palankūs Klaipėdos visuomenės sveikatos centro pastoviai atliekami vandens kokybės tyrimai.

Pastaraisiais duomenimis, mikrobiologinė vandens tarša visuose Klaipėdos paplūdimiuose, kaip ir anksčiau, neviršija leistinos normos.

Specialistų teigimu, tokius teigiamus pokyčius iš esmės galėjo lemti jau kelerius metus trunkanti aktyvi aplinkosauginė veikla šalia Nemuno ir Akmenos-Danės upių, įtekančių į Kuršių marios, įsikurusių miestuose. Vandens kokybė, anot jų, gerina ir Klaipėdoje bei Kaune ėmę veikti nuotekų valymo įrenginiai, į aplinką patenkančius teršalus

griežčiau kontroliuoja pramonės įmonės.

Tiesa, Danės upė, tekanti per uostamiesį, vis dar yra užteršta, šiuo metu jos vanduo intensyviai žydi, tačiau tai didesnės įtakos jūros vandens kokybei neturi. D. Žukienės teigimu, vandens žydėjimas Danėje neturėjo tokių pasekmių kaip Nemune ar Kuršių mariose, kai dėl deguonies stygiaus buvo ėmusios dūsti nedidelės žuvis. Anot jos, pamažu švarėjancioje upėje atsiranda vis daugiau žuvies, tačiau kol kas ji dar nėra labai žuvinga ir deguonies pakanka.

D. Žukienės manymu, Danės vandens kokybei didelės įtakos turi Kuršių marios, kuriose situacija tragiška. Čia kaupiasi ne tik biologiniai, bet ir cheminiai teršalai, kurie į aplinką patenka iš uosto įmonių, laivų. Nepaisant to, D. Žukienė sakė tikinti, kad ateityje Kuršių marios taip pat pavyks nors šiek tiek išvalyti. (Elta)

Pernai mokyklos nelankė daugiau kaip 5,000 vaikų

Atkelta iš 1 psl. nesimokančių — vaikų su negalia.

Siekiant nustatyti tikslų nelankančių mokyklos vaikų skaičių, gyventojų surašymo metu vaikų ar jų tėvų buvo klausama, ar vaikai mokosi mokykloje.

Iki surašymo orientacinis nesimokančių vaikų skaičius buvo skaičiuojamas eksperti-

niu būdu: iš privalomo mokyti amžiaus vaikų skaičiaus atimant to amžiaus vaikų, lankančių mokyklas, skaičių.

Surašymo metu Lietuvoje buvo užregistruota 191,000 gyventojų mažiau, o vaikų nuo 7 iki 16 metų amžiaus — 19,000 mažiau, negu rodė kasmetiniai demografinės statistikos duomenys. (BNS)

ČIKAGA IR APYLINKĖS: už lietuviško pasaulio ribų

NUTEISĖ SUKČIAUTOJUS

Jau daug metų Cicero miestelis Čikagoje (gal ir visoje Amerikoje) buvo pagarsėjęs organizuoto nusikalstamumo veikla, įskaitant garsų „gengsterių“ Al Capone ir kitus tolygius mafijos „didžionus“. Pastaraisiais metais, keičiantis gyventojų sudėčiai, reikalai apimti ir Cicero mieste, kol pastaruosiu laikų miesto savivaldybei, įskaitant prezidentę, buvo iškelta byla už visuomenės pinigų išievojimą ar pasisavinimą. Byla susilaukė

nemažai dėmesio ir už Čikagos ribų. Pagaliau federalinis teismas padarė sprendimą: apkaltintieji yra kalti ir turės už savo darbus atsilyginti, tiek pinigais, tiek kalėjimo bausmėmis. Cicero prezidentė Betty Loren-Malteše reikės užmokėti apie 4 mln. dolerių baudą ir dar neaišku, ar išsisuks nuo kalėjimo.

TURĖJO IŠKLAUSYTI „PAMOKSLO“

Kai kuriose Amerikos vals-

„Vilniaus stiklo studijos“ (Pelesos 3) gaminiai jau randami Čikagos ir apylinkių Marshall Field's parduotuvėse. Nors jie išdėstyti ant prekystalio su SASAKI etikete, bet vazos ar lėkštės antroje pusėje yra užrašas „Made in Lithuania“.

Indrės Tījūnėlienės nuotrauka.

Prancūzijos teisėjai lietuvių dviratininko žmoną paliko kalėjime

Atkelta iš 1 psl. rado maždaug 40-ties pavadinimų medikamentų. E. Rumšienei iškelta byla dėl „pagalbos naudojant dopingą, jo laikymo, platinimo ir gabenimo“, jai

* Net kelis mėnesius trunkančios Seimo narių atostogų, kurios tautos išrinktiesiems oficialiai nepriklauso, valstybei šiemet kainavo beveik du milijonus litų. Seimo statute bei Seimo narių darbo sąlygų įstatyme nėra numatyta, kad parlamentarai galėtų išeiti atostogų. Tačiau Seimo vadovai nemato būtinybės aiškiau reglamentuoti politikų atostogų. (LR, Elta)

* Socialdemokratų vadovas premjeras Algirdas Brazauskas sėkmingai mokesčių surinkimą skelbia vienu svarbiausių tikslų savo partijai. Tačiau už organizacinę veiklą atsakingi Lietuvos socialdemokratų partijos pareigūnai teigia, kad patys socialdemokratai neskuba mokėti savo partijai nario mokesčio. (LŽ, Elta)

* Mirštantis Pažaislio ažuolas artimiausiu metu baigs savo dienas, todėl aplinkosaugininkai ieškojo, kuo jį pakeisti. Pasirinktas už kelių šimtų metrų esantis Taikos kalno ažuolas, kurio kamieno apimtis 5.15 metro (perimetras), jį apglėbtų tik trys vyrai. Mirštancio Pažaislio ažuolo amžius, skirtingų šaltinių duomenimis, nuo 500 iki 800 metų. Lietuvoje auga vienas seniausių ažuolų Europoje — Stelmuzės ažuolui yra apie 1,500 metų. (KD, Elta)

* Lietuvoje sumažėjus gimstamumui, šiemet į pirmąsias klases ateis mažiau pradinukų nei įprastai. Dėl to darba jau prarado apie 100

gresia iki 7 metų kalėjimo ir 150,000 eurų (517,900 litų) bauda. Dviratininko žmona nuo liepos 30 d. yra kalinama Pietryčių Prancūzijos Bonneville miesto kalėjime.

pedagogų. Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, mokyklos nelanko 3,000-4,000 vaikų, tačiau, ekspertų nuomone, tokių vaikų yra iki 20,000. (R, Elta)

* Manoma, jog Algirdas Brazauskas ir pagrindinis susivienijimo „Gazprom“ derybininkas su Lietuvos vyriausybe Aleksandr Riazanov jau yra susitarę dėl privatiuojamo „Lietuvos dujų“ akcijų paketo kainos. „Lietuvos rytas“ sužinojo, kad praėjusių metų pabaigoje A. Riazanov medžiojo kartu su Lietuvos premjeru A. Brazausku. (LR, Elta)

* Pinigus išieškančios bendrovės puola ir niekuo dėtus skolininkų gimines. Prasiskolinusių verslininkų artimieji nėra saugūs. Jie gali būti įvelti į pinigų išieškojimą, nors su skolomis neturi nieko bendra. (LR, Elta)

* Valstybės saugumo departamento (VSD) vadovas Mėčys Laurinkus priverstas visuomenei ir valdžiai aiškintis, kodėl žvalgyba praeitą savaitę, kaip Lietuvos naftos ūkis iš amerikiečių rankų slapta perėjo rusams. VSD vadovas teigia, kad departamentas kažką žinojo apie „Williams“ ketinimus trauktis iš Lietuvos ir apie tai informavo valstybės vadovus. Kai kuriais duomenimis, M. Laurinkus jau buvo iškvieštas į Prezidentūrą. Tačiau apie šį susitikimą nebuvo oficialiai skelbta. Valstybės vadovai neigia turėję informacijos apie „Williams“ pasi-

traukimą. (R, Elta)

* Buvęs premjeras Rolandas Paksas teigia, jog jam vadovaujant vyriausybei, kai kurie buvę konservatorių vadovai bandė jį paveikti, kad susitikinėtų su „Jukos“ bendrove ir užmegztų gerą ryšį. Konkretų asmenį jis neįvardija, tačiau sako, kad tai buvo tuometiniai konservatorių valdybos nariai. „Tie, kurie planavo pasinaudoti amerikiečiais ir atvesti rusų kompaniją, matyt, viską žinojo dar 1998 metais ir turėjo toli siekiantį planą“, teigia R. Paksas. (R, Elta)

* Žmonės be skrupulų žudžiusi „tulpinių“ gauja pernai buvo nusitaikiusi ir į Panevėžio bendrovės „Kalnapilis“ komercijos direktorę Liną Markevičiūtę. Iš jos pagrobtas prabangus automobilis „Volvo“ rastas Rusijoje, nors Sienos apsaugos tarnybos duomenimis, jis per Lietuvos sieną nevažiavo. (LŽ, Elta)

* Biržų rajone, ties Sočiškų kaimu, aptikta net 3 km nelegaliai prisijungta žarna, kuria iš naftotiekio buvo vagiamas dyzelinis kuras. Kuro vagystę aptiko „Mažeikių naftos“ bendrovės Biržų filialo darbuotojai, gavę diagnostinio vamzdžio patikrinimo rezultatus. Kol kas niekas negali pasakyti, kiek pavogta latviams priklauso dyzelinio kuro, nors latviai ne kartą biržiečiams yra pareiškę apie kuro nuostolius. (LŽ, R, Elta)

* Buvęs žemės ūkio ministras Kęstutis Kristinaitis įtariamas brakonieravimu — jį ir dar tris kartu buvusius asmenis Radviliškio rajone sučiupo medžiotojų būrelis „Šušvė“ nariai. (R, BNS)

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

„Užmarštin džiaugsmo dienos nubėga
Liūdesys giliai širdį sužeidęs —
Nei dienos, nei nakties nepalieka...“

Praėjo skaudūs metai, kai mus paliko brangus Vy-
ras, Tėvas, Senelis ir Prosenelis

A.† A. NAPOLEONAS SABALIŪNAS

Maloniai prašome Napoleoną prisiminti maldoje ir
geru žodžiu.

Liūdinti šeima

A.† A. ALDONAI APUOKIENEI

Lietuvoje mirus, giliai ir nuoširdžiai užuojautą
reiškiame jos sūnui, gerbiamam Lietuvos Res-
publikos generaliniam konsului GIEDRIUI
APUOKUI, giminėms ir artimiesiems.

Amerikos Lietuvių Tarybos
centro valdyba

Ilgametei losangelietei

A.† A. ELENAI ŠEPIKIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame ONUTĘ ŠEPI-
KAITĘ, jos vyrą VYTĄ KEBLĮ ir plačiąją jų gi-
minę netekus brangiausios šeimos narės. Giedo-
dami meldžiame Viešpatį suteikti Jai ramybę
Amžinybės slėnyje.

Šv. Kazimiero parapijos choras
ir dir. Viktoras Ralys

Skaučių seseriją, Kauno

„Divyčio“ jūrų skautiją, Lenkų skautus harcerus, Visagino rusų skautus, Jaunuosius krikščionis skautus... Suaugusiųjų nesutarimų įkaitais tapo vaikai, matantys, kaip laužomas ketvirtasis skautų įstatas: skautas kiekvienam yra draugas ir kiekvienam skautui brolis. Skaldymosi netoleruoja ir pasaulinės skautų bei skaučių organizacijos WOSM ir WAGGGS, kurios nesikišamos į kiekvienos šalies vidaus reikalus, priima tik po vieną nacionalinę organizaciją. Nederėtų pamiršti ir popiežiaus Jono Pauliaus II įspėjimo skautų vadams: „Būkite pavyzdiniai liudytojai tų vertybių, kurias skelbiate“.

Kiek Lietuvoje yra skautų? Pasauliniame skautų biure už visus mūsų skautus įsiregistravusi Lietuvos skautija savo interneto tinklalapyje sakosi turinti 3,000 narių. Visose organizacijose kartu vargu ar suskaičiuotume daugiau nei 6,000-7,000. Jei pas mus skautybė būtų taip išplėtoti ir taip darniai organizuota kaip JAV, proporcingai gyventojų skaičiui Lietuvoje turėtų būti 89,000 vieningos skautų brolių ir dar 34,000 skaučių seserijos narių... Tai jau būtų didelė, organizuota jėga, kuri ne tik keltų patį jaunimą, bet ir galėtų nuveikti kitų gražių darbų Lietuvai — pavyzdžiui, stiprinti vos rusenantią lietu-

višką dvasią nutautintoje Pietryčių Lietuvoje, kurioje lietuvių sunkiai kovoja dėl savo teisių su vietine prolenkiška valdžia. Pernai vasarą per 1,000 šio krašto vaikų buvo išvykę į įvairias stovyklas Lenkijoje, o Lietuvoje bene tik Jaunimo fondas „Laisvoji jūra“ stengiasi, kiek leidžia su-
renkamos lėšos, Vilnios kaimo vaikus įtraukti į savo kasmet rengiamas lietuviškas stovyklas kartu su jūrų skautais.

Skautų ir kitų panašių jaunimą nuo vaiko metų suburiantį judėjimą bei organizacijų veiklą ir pas mus, ir visur pasaulyje remiasi neatlyginamu suaugusių savanorių darbu. Jos tiek gyvybingos, gausios, stiprios ir paveikios, kiek patriotiška pati visuomenė, kiek jų reikšmę supranta ir joms talkina bet kuris sąmoningas pilietis, šviesuomenės, intelektualinis elitas, kiek jų veiklą remia turtingasis sluoksnis. Deja, pas mus tų savanorių itin trūksta. Nėra didelis patriotizmas sėdėti prieš televizorių ir keikti kalbančius Lietuvai abejingus savanaučius politikus, nėra didelis patriotiškas žygis neatsikeliant iš fotelio skambinti į televizijos debatų studiją balsavimo telefonu. Verčiau jau įteigti ne darbu, tai bent keliais centais papildyti vaikus ugdančių patriotinių organizacijų taupyklę...
„I laisvę“, 2002 m. Nr. 138 (175)

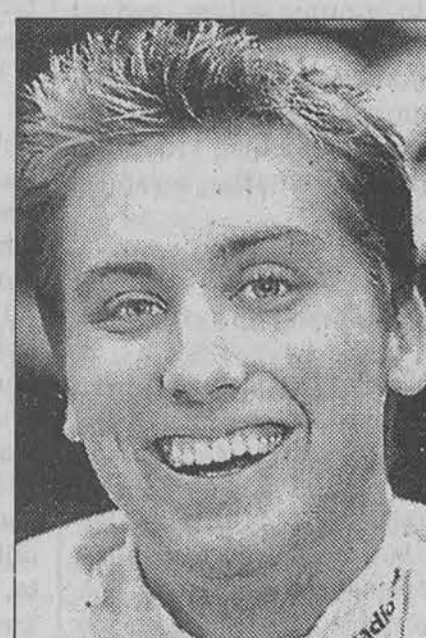
tijose prostitucija klesti legaliai, bet ne Illinois. Praeitą policija gaudydavo ir teismas baudavo tik prostitutas, o jų „klientai“ išsisukdavo be jokių problemų. Kad kova su prostitucija būtų veiksmingesnė, pradėta areštuoti ir vyrus, kurie ieško prostitučių „paslaugų“. Šiame krašte tuos prostitučių klientus paprastai vadina „johns“ (jonai). Praėjusią savaitę 19 tokių „jonų“ vienos Aurora, Ill., salėje buvo priversti išklausti aplinkinių gyventojų „pamokslų“, kad savo palaidu elgesiu skatina prostitucijų veiklą ir stato į pavojų mažamečius vaikus bei jaunuolius. „Mes nenorime jūsų savo apylinkėje. Turėtumėte gėdos, taip elgdami“ — vienas po kito savo nuomones reiškė eiliniai apylinkės gyventojai, o nusikalčiai turėjo sėdėti raudonuo-dami ir visų išklausti. Tokia buvo jiems teismo paskirta bausmė.

centre Houston, TX, pasiryžęs atlikti visus reikalaujamus pasiruošimus ir tapti pirmuoju dainininku (ar muziku apskritai), atsiplėšusiu iš Žemės traukos ir pakilusiu į erdves. Centre šiuo metu treniruojasi keturi astronautai — trys rusai ir belgas. Prieš pradėdamas treniruotes Amerikoje, Lance Bass kelis mėnesius praleido Rusijoje ir ruošėsi su kitais trimis astronautais, kurie „Soyoz“ erdvėlaiviu skris į Tarptautinę erdvių stotį.

Nors roko žvaigždės kelionė dar ne visos durys atviros, bet jis nepraranda vilties būti „erdvių turistu“. Šis malonumas kainuos iki 20 mln. dolerių. Numatyta, kad „Soyoz“ pakils iš Kazakstano š.m. spalio 28 d.

jejus. Vienas žvejas skundėsi, kad karpis jam sulaužė žandikaulį, kai išoko į laivelį ir trenkė uodega jam į galvą. Pradžioje tokios istorijos buvo laikomos „žvejų pasakomis“, bet ilgainiui ir atitinkami mokslininkai įsitikino, kad visgi didžiulių karpių Mississippi upėje ir jos intakuose jau yra. Manoma, kad jie į vandenį patekė potvynių metu, kai lietaus vanduo užliejo kadrus, kuriose Mississippi valstijos gyventojai augina šamus ir kitas žuvis. Kodrosė laikomi karpiai suėda maurus, dumblius ir kai kuriuos kenkėjus, pavojingus auginamoms žuvis. Tačiau, patekę į laisvę ir radę puikias sąlygas milžiniškos upės vandenyse, karpiai tarpsta ir veisiasi. Būgtaujama, kad jie ilgainiui gali konkuruoti su vietinėmis žuvimis ir jas nurungti, kaip jau ne kartą įvyko, vandenyse ar miškuose įsiveisus „svetimiems gyvims“.

O dėl šokimo ir žvejų užpuolimų... Pasirodo, kad karpiai, išgąsdinti praplaukiančio laivelio motoro ūžimo, staiga šoka iš vandens. Kai kada, be abejo, pataiko ir į laivelį. Kadangi jie sveria iki 80 svarų, gali ir žveją parbloškšti.

Roko žvaigždė Lance Bass.

KARPIAI „UŽPUOLA“ ŽVEJUS

Mississippi upės vandenyse žvejantys grįžta namo ne tiek su pagautomis žuvimis, kiek su „neįtikėtinomis istorijomis“, kad upėje atsiradę milžiniški karpiai — tiesiog pabaisai! Jie jau ne vieną kartą iššokę iš vandens ir sužeidę

ROKO ŽVAIGŽDĖ VERŽIASI Į ERDVES

„N Sync“ grupės dainininkas Lance Bass šią savaitę pradėjo rimtai treniruotis Johnson erdvių tyrinėjimo

LIETUVA NAUJAJAME ŠIMTMETyje...

Atkelta iš 3 psl.

Šie žodžiai teisingi ir šiandien, tačiau, deja, dar Sąjūdžio laikais atkurtas skautų judėjimas nujėjo kita vaga, ir šiandien vietų tikro jaunimo avangardo mes turime bent aštuonias nesusikalbančias, negausias, silpnas, autoritetu neturinčias organizacijas: Lietuvos skautų sąjungą, Lietuvos skautiją, Žemaičių skautų organizaciją,

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„NENDRIŲ LAIVAS“

Michigane steigiamas naujas jūrų skautų ir skaučių skyrius „Nendrių laivas“. Kviečiami vaikai nuo 6 metų. Pirmasis susirinkimas vyks rugsėjo 29 d., sekmadienį, 1 val. p.p. (Michigan laiku) Union Pier, „Gintaro vasarvietėje“. Daugiau informacijos skambinant Daliai Vitkionei tel. 269-465-7557 arba Mildai Rudaitytei tel. 269-469-9880.

J. TAMULAIČIO FOTOGRAFIJOS

Jau vienuoliktą kartą rugsėjį skelbiamas vienybės mėnesio ir abiejose Čikagos oro uostuose ta proga vyksta kultūriniai renginiai.

Šiemet programoje, kurios tema yra „Mūsų mieste stiprinkime kaimynystę“, dalyvauja ir Balzeko lietuvių kultūros muziejus, pristatydami žinomo fotografo Jono Tamulaičio darbus. Visą rugsėjo mėnesį juos galima bus pamatyti O'Hare oro uosto 2 terminale. Dėl vietos stokos pateikti tik penki darbai, bet juose gražiai atspindi Čikagos lietuvių istoriją: tradicijų puoselėjimas, kova už Lietuvos nepriklausomybę, džiaugsmas ir pasididžiavimas jau susigrąžinus.

Net 5 milijonai keleivių ir 50,000 darbuotojų rugsėjo mėnesį pabuvojo O'Hare ir Midway oro uostuose. Tikimės, kad nemaža jų dalis pamatys ir lietuvišką parodėlę!

Jonas Tamulaitis

Darbo dieną (Labor Day), rugsėjo 2 d., pirmadienį, „Draugas“ nedirbs. Rugsėjo 3 d., antradienį, dirbsime, taigi išleisime trečiadienio, rugsėjo 4 d., numerį. Ši šeštadienį jau pasirodys poatostoginis priedas.

Studentų ateitininkų veikla susidomėję studentai ir jauni suaugę asmenys kviečiami dalyvauti studentų savaitgalį, Dainavoje, š.m. spalio 11-14 d. Planuojama dviejų dienų programa su paskaitininkais, diskusijomis, vakarinėmis programomis ir studentų suvažiavimu. Registracijos lapai savaitgaliiui randami internete: www.ateitis.org.

Daugiau informacijos suteiks Simas Laniauskas, Lina Šeštokaite arba Kęstutis Aukštuolis elektroniniu paštu: studentija@ateitis.org.

Santaros Šviesos 49-tame suvažiavime š.m. rugsėjo 6-8 d. Algimantas Gureckas, neseniai Lietuvos prezidento apdovanotas medaliu už visuomeninę veiklą, kalbės apie globalizacijos pavojų demokratijai ir individo laisvei.

PLB Lituanistikos katedroje Illinois universitete Čikagoje šį rudenį vyks šios paskaitos: lietuvių kalba pradedantiems (dėst. Dalia Cidzikaite); lietuvių kalba pažengusiems (dėst. Žydrūnas Drungilas); lietuvių kultūra (angliškai, prof. Giedrius Subačius); lietuvių kalbos istorija (prof. G. Subačius); lietuvių realizmo studijos (prof. Violeta Kelertienė); darbas su studentais (prof. G. Subačius, prof. V. Kelertienė); doktorantų disertacijų rengimas (prof. V. Kelertienė, prof. G. Subačius). Plačiau informacija teikiama iki registracijos pabaigos – rugsėjo 6 d., skambinant tel. 312-996-4412.

Santaros Šviesos 49-tame suvažiavime Rasa Avižienienė ir Indrė Biskytė kalbės apie užsienio lietuvių patirtį dirbant ir gyvenant Lietuvoje.

Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus pagerbimo pietūs vyks rugsėjo 10 d., antradienį, Čikagos miesto centre. Ta proga bus pažymėta 10-ties metų sukaktis nuo JAV Gamtos apsaugos agentūros bendravimo projektų su Baltijos regionu. Ši programa buvo įsteigta tuomet, kai Vidurio Amerikos regiono gamtos apsaugos agentūros direktoriumi buvo Valdas Adamkus. Pietūs vyks Chicago Athletic Association rūmuose, Continental salėje, 12 S. Michigan Avenue, Chicago. Pradžią – 11:30 val. Vietas užsisakykite ALTO būstinėje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629; tel. 773-735-6677; faksas 773-735-3946; el. paštas ALTcenter@aol.com Visuomenė kviečiama iš anksto užsisakyti vietas, nes vietų skaičius yra ribotas. Visus kviečia Amerikos Lietuvių Taryba ir Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas.

Olga ir inž. Jurgis Statkai, gyvenantys Oak Lawn, IL, padovanavo Stasio Dziugo fondui vertingų knygų ir leidinių anglų ir lietuvių kalba. Statkai ruošiasi palikti Illinois valstiją, kurioje gyveno daug metų. Abu nutarė apsigyventi arčiau dukrų – Dianos ir Irenos, kurios yra vedusios, sukuršiusios savo šeimas ir gyvena gražioje ir šiltoje Floridoje. Linkime sėkmės.

Dr. Augustinas Laucis, gyvenantis Mt. Olive, IL, Draugo fondo garbės narys ir visų vaju rėmėjas, netrukus prasidėsiantį DF rudens vaju jau parėmė 400 dolerių, tuo padidindamas įnašus iki 4,600 dolerių. Už paramą nuoširdžiai dėkojame. Jei Draugo fondas turėtų daug tokių stambių mecenatų, jo kapitalas jau siektų du milijonus dolerių.

Alex Plenys, gyvenantis Mississauga, Ontario, Kanada, atsiuntė 50 dol. auką, skirtą paramai a.a. rašytojo Jurgio Jankaus užbaigtos knygos „Pušis“ išleidimą, iškeldamas mintį, kad būtų svarbu suprojektuoti visų J. Jankaus raštų išleidimą. Auką galima siųsti Lithuanian Writers Association vardu, c/o Stasys Dziugas, 5729 Edge Lake Dr., Oak Lawn, IL 60453-4509.

„Aušros Vartų“, „Kernavės“ skaučių tunto narių registracija naujiems veiklos metams bus vykdoma š.m. rugsėjo 7 d., šeštadienį, nuo 9 val.r. Pasaulio lietuvių centro žemutinėje salėje, Lemonte, o taip pat ir Čikagos Jaunimo centro pirmame aukšte. Kviečiamos į tuntą jungtis ir dar neskautavusios lietuvių kilmės mergaitės.

Pedagoginis lituanistikos institutas Jaunimo centre, Čikagoje, pradeda naujus mokslo metus. Registracija vyks rugsėjo 7 d., šeštadienį, nuo 9 val.r. Kviečiame visus, baigusius aukštesniąją lituanistinę mokyklą ir neseniai atvykusius iš Lietuvos, studijuoti dieniniame ir neakivaizdiniame skyriuose. Amerikiečių universitetai ir kolegijos užskaito gautus kreditus. Smulkesnė informacija skambinant į PLI tel. 773-434-4545 arba Mildai tel. 708-409-0216.

Skelbimai

x Karaliaučiaus krašto lietuviškų mokyklų paramai per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje auکو: \$50 – Vincas Dovydasaitis; Valentinas Šernas; Dalia Šlenys; Antanas Valavičius; E. ir M. Vasilaiškas a.a. Arvino Kasparačio atminimui. \$25 – Antanas Kanuška; dr. Ramūnas Kondratas. \$20 – Aldona Aistis; Richard A. Slepeytys. Dėkojame visiems rėmėjams. **„Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg, Ct., Naperville, IL 60540-7011.** (Skelb.)

• 27 centai skambinant į Lietuvą, 5.5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. **TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!**

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomimais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road, Tel. (773) 847-7747.**

PRASIDEDA 14-ASIS PASAULIO VYRŲ KREPŠINIO ČEMPIONATAS

EDVARDAS ŠULAITIS

Rugpjūčio 29 d. Indianapolise prasideda 14-asis Pasaulio vyrų krepšinio čempionatas, pirmą kartą rengiamas krepšinio tėvynėje. Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, jog šis renginys turėtų susilaukti didžiulio sporto sirgalių ir spaudos dėmesio šiame krašte.

Tačiau iš tikrųjų taip nėra. Apie šį turbūt didžiausią metų sporto įvykį Dėdės Samo žemėje nedaug kas kalba arba rašo, nes dėmesio centre, kaip žinome, čia yra beisbolas, amerikietiškas futbolas, na, ir net golfas, kuriam dažnai vietiniai dienraščiai skiria ne vieną puslapį.

Mat profesionalų krepšinis dar neprasidėjęs, o dėl tokio įvykio, kuris tik kitose pasaulio šalyse yra populiarus, čia mažai kas jaudinasi. Nepaisant, kad čempionate dalyvauja ir JAV vyrų krepšinio rinktinė.

Pateikiame pagrindinę šių pirmenybių informaciją, kuri bent lietuviams sporto sirgaliams turėtų būti svarbi. Šios 14-osios Pasaulio vyrų krepšinio pirmenybės tęsis 11 dienų (nuo rugpjūčio 29 iki rugsėjo 8 dienos). Jose dalyvaus 16 komandų, suskirstytų į 4 pogrupius, kurios sužais 62 rungtynes. Bus varžomasi dviejose salėse: Consecro Fiedhouse ir RCA Dome.

A pogrupyje rungtyniaus: cempionai – Jugoslavijos rinktinė, Ispanija, Kanada, Angola; B pogrupyje – Brazilija, Turkija, Puerto Rikas, Libanas; C – JAV, Vokietija, Kinija, Alžyras; D – Argentina, Rusija, Naujoji Zelandija, Venesuela.

Po 3 komandas iš kiekvieno pogrupio dalyvaus antrame rate (jis prasidės rugsėjo 2-ją ir tęsis iki 4-tos). Aštuonios geriausios ekipos rugsėjo 5 d. varžysis ketvirtfinalyje. Pusfinaliai vyks rugsėjo 7 d., o finalai – rugsėjo 8 d. Finalas bus perduodamas per NBC televizijos tinklą (Čikagoje – 5-jį kanalą), tuo tarpu kitas, net ir JAV rinktinės rungtynes transliuos tik kabelinė televizija.

Gaila, kad šiose pirmenybėse nematysime Lietuvos rinktinės, nes jai kelią pastojo latviai, kurie po toėjusiose rungtynėse iškrito.

Šio ketvirtadienio JAV rinktinės susitikimą su Alžyru rodydys TNT kanalas (pradžią 8 valandą), penktadienio susitikimą su Vokietija – ESPN 2, 7 val., o sekmadienį su Kinija – TNT (8 valandą).

JAV rinktinę sudaro NBA lygos žaidėjai, nors kai kurių „žvaigždžių“ čia nesimato. Tačiau, kaip teigia rinktinės vyr. treneris George Karl, amerikiečių komanda yra labai stipri ir, jo nuomone, ne visada geriausiai žaidėjai gerai žaidžia komandinį žaidimą. Tuo buvo galima įsitikinti Australijoje, kur JAV milijoninės sumas gaunantys JAV profesionalai tik per plauką išvengė pralaimėjimo prieš Lietuvos ekipą, žaidusią be jokio NBA krepšininko.

Amerikiečiams bus sunku

Reikia pasakyti, jog nors ir su visais NBA žaidėjais rungtyniaujant JAV rinktinė nesitiki lengvos pergalės. Sakoma, kad aukso medalius reikės iškovoti tik dideliu pasiryžimu ir prakaitu. Beje, priešingai olimpinį žaidinių krepšinio turnyras, JAV rinktinės pasaulio pirmenybėse retokai iškovodavo aukšą.

Ji tik 1954 m. Brazilijoje, 1986 m. Ispanijoje ir 1994 m. Kanadoje įvykusiose pirmenybėse tapo čempionais. Net ir 1998-jų pirmenybėse Graikijoje amerikiečiai vos ne vos pelnė bronzą. Tais metais aukšą gavo serbai, o sidabrą – rusai. Dažniausiai šių pirmenybių čempionų titulais pasipuošdavo Jugoslavija.

Ir šiemet daugiausia šansų į medalius turi serbai, kurių eilėse rungtyniaus net dvi NBA žvaigždės: Peja Stojakovič ir Vlade Divač. Iš viso įvairių valstybinių rinkinių krepšininkų tarpe bus net 17 NBA lygoje žaidžiančių krepšininkų, žinoma, neskaitant 12 JAV žaidėjų – NBA klubų narių.

Gaila, kad šiose pirmenybėse nematysime Lietuvos rinktinės, nes jai kelią pastojo latviai, kurie po toėjusiose rungtynėse iškrito.

Iš pasaulio krepšinio pirmenybių istorijos

Pasaulio vyrų krepšinio pirmenybės buvo pradėta rengti gana vėlai – 1950-aisiais. Pirmosios varžybos vyko Buenos Aires, Argentinoje. Ten aukšą laimėjo šeiminkai, antraisiais palikę amerikiečius. Trečioje vietoje atsidūrė irgi P. Amerikos atstovai – Čilės krepšininkai.

Antrosios pirmenybės buvo surengtos 1954 m. Brazilijoje. Čia čempionų titulą pasiglemžė JAV krepšininkai, o Brazilija liko antroje vietoje. 1959 m. buvo varžytasi Čilėje (laimėjo Brazilija, II v. – JAV).

Po toėjusias pirmenybes surengė Brazilija, kuriose šeiminkai vėl triumfavo, antroje vietoje palikdami Jugoslaviją. 1970 m. pirmenybės Liubianoje, Jugoslavijoje, laimėjo šeiminkai, už savęs palikdami brazilus ir Sovietų Sąjungos atstovus.

Tolimesnės pirmenybės aukso medalius iškovojo Sovietų Sąjunga, Jugoslavija, tada vėl Sovietų Sąjunga. Ir tik 1986 m. Ispanijoje aukšą iškovojo amerikiečiai. Bet po ketverių metų Argentinoje triumfavo serbai. Reikėjo laukti 1994-jų metų, kada Toronto mieste, Kanadoje, čempionatą laimėjo JAV krepšininkai. Vėliausiose pirmenybėse Graikijoje aukso medalių savininkais tapo serbai.

Beje, šiemet daugiausia vilčių į aukšą turi JAV ir Jugoslavija. Nors, kaip visada, gali būti netikėtumų. JAV rinktinė šį kartą yra sudaryta iš pajėgių NBA žaidėjų (prieš 10 ar daugiau metų amerikiečiai siūsdavo studentus ar šiaip mažiau sugebėjimų turinčius krepšininkus). Šių metų JAV komandoje daugiausia patirties turi Reggie Miller iš Indianos „Pacers“ komandos. Geras yra jo bendrapavardis – Andre Miller iš Dallas „Mavericks“ ekipos. Nors ir jauni, bet gerai žaidžia komandos aukštągiai – Raef LaFrenz ir Jermaine O'Neal, tačiau jų ūgis nesiekia 7 pėdų.

CICERO LIETUVIAI ATSIŠVEIKINO SU KUN. DR. K. TRIMAKU

Cicero ir artimų apylinkių lietuviai tikintieji vėl atsišveikino su jų sielovada besirūpinančiu kun. Dr. Kęstučiu Trimaku. Praėjusį sekmadienį, šis dvasininkas atlaikė paskutines šv. Mišias pernai savo 90-metį atšventusioje, lietuvių įsteigtoje šv. Antano parapijos bažnyčioje ir pirmadienį vakare išskubėjo į Lietuvą.

Tai buvo jau 11-ji kun. dr. K. Trimako kelionė per Atlantą, pradedant 1992-aisiais, kuomet jis pirmą kartą išsirušė kasmetiniam darbui atgimusios Lietuvos aukštosiose mokyklose.

Pradėjęs dėstyti keliose mokyklose, šiandien čikagietis jau paskaitas skaito dešimtyje mokslo įstaigų. Iš jų svarbiausios yra šios – Vytauto Didžiojo universitetas Kaune, Kauno kunigų seminarija, studijų institutas Kretingoje. Be to, mūsiškis dar nepamiršta pačios specialybės magistro laipsnį Illinois State universitete. Vėliau baigė chiropraktikos mokslus geriausioje chiropraktikos mokykloje Amerikoje – National College of Chiropractic, kuri dabar vadinama National University of Health Science (Lombard, IL). Dr. Vida turi 10 metų darbo patirtį dirbant klinikoje ir gydant įvairias ligas bei sporto traumas.

Dr. Vida – patyrusi gydytoja

Dr. Vida I. Puodžiūnienė yra chiropraktikos gydytoja, dirbanti „Healthy Connection Chiropractic & Rehab Clinic“. Ji įsigijo kūno kultūros bakalaurą laipsnį ir sporto medicinos specialybę George Mason universitete. Po to ji įgijo tos pačios specialybės magistro laipsnį Illinois State universitete. Vėliau baigė chiropraktikos mokslus geriausioje chiropraktikos mokykloje Amerikoje – National College of Chiropractic, kuri dabar vadinama National University of Health Science (Lombard, IL). Dr. Vida turi 10 metų darbo patirtį dirbant klinikoje ir gydant įvairias ligas bei sporto traumas.

V. P.

laipsnį. Dabartiniu metu jis dirba tik su tokiais teologijos studentais, kurie ruošiasi doktoratui.

Kaip ir ankstesniais metais, taip ir šį rudenį, kun. dr. Trimakas rinks medžiagą savo 5-jai knygai žmogaus asmenybės ugdymo tematika. Iki šiol yra pasirodžiusios 4 knygos šia tema. Naujoji lies jaunimo santykius su tėvais.

Po šios trumpos apžvalgos apie išvykusį Cicero lietuvį tikintįjį reikalais besirūpinantį dvasininką (plačiau bus rašoma „Draugo“ kultūriniam priede, kurį jis, beje, 3 mėnesius redagavo), norisi grįžti prie praėjusio sekmadienio išleistuvių.

Susirinkusieji ir tradicinį sekmadieninį pabendravimą prie „kavutės“, Cicero lietuvių telkinio atstovai nepagalėjo gražių žodžių ir dovanų kun. Dr. Kęstučiui Trimakui. Čia kalbėjo Jonė Bobinienė, Ona Vencloviėnė ir kt. Buvo įteikti ir vokių su pinigais, daugiausia surinktų iš visų atsilankiusių.

I savo tautiečius prabilo pats kun. dr. Trimakas, kuris, padėkojęs už gražius žodžius ir aukas pasakė, kad pinigai, kaip paprastai, bus panaudoti remiant su finansinėmis problemomis susiduriančius studentus. Prizadėjo sugrįžti gruodžio mėnesio pradžioje ir

toliau tęsti sielovados darbą Cicero lietuvių tikintųjų tarpe. Pasidžiaugė, kad jo vietą laikinai užims Čikagoje gerai žinomas kun. Jaunius Kelpšas, kuris sekmadienio rytais iš savo švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos Brighton Parke atvyks atlaikyti šv. Mišias į Cicero.

Kaip paprastai, kavutės metu buvo ir kitų pranešimų bei diskusijų. ALTO pirmininkas Saulius Kuprys perskaitė Cicero lietuviams skirtą prel. A. Svarinsko laiško ištrauką. Taip pat jis kvietė ateiti į artėjančius ALTO renginius, kurių artimiausias bus rugsėjo 10 d. – tai pietūs ir susitikimas su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi Čikagos miesto centre.

LB Cicero apylinkės valdybos narė Ona Vencloviėnė praneša apie rengiamą Tautos šventės minėjimą rugsėjo 8 d. Ji pažadėjo skanūs pietus ir Lietuvos generalinio konsulato Čikagoje atašė Ramūno Astrausko įdomią paskaitą šios šventės minėjime.

Ed. Šulaitis

KALENDORIUS

Rugpjūčio 29 d.: Adolfas, Barvydas, Beatričė, Gaudvydė, Jonas, Sabina, Svajonė.

Rugpjūčio 30 d.: Adauktas, Augėna, Feliksas, Gaudencija, Gintė, Kintenis.

Dr. Vidos Puodžiūnienės „Healthy Connection Chiropractic“ klinikos atidarymo metu rugpjūčio 10 d. Lockport, Ill., jaunąją chiropraktę dr. Vidą sveikina Lockport meras Frank Mitchell, stebint klinikos darbuotojoms (iš kairės) Kathleen Finnegan, Renatą Žilienę ir dr. Vidos vyrui Viktorui Puodžiūnui.